რუსეთის სოციალდემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ოთხშაბათი, 23 აგვისტო 1917 წ.

ერთობა

ფასი 12 კაპ.

გაზეთის ფასი: ერთი თვით 2 მან. 60 კაპ., ორი თვით 5 მ. 20 კ., სამი თვით 7 მან. 80 კ., ოთხი თვით 10 მ. 40 კ. ცალკე ნომერი ყველგან 12 კ. საზღვარ-გარეთ ორჯერ მეტი. განცხადების ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი—30 კაპ., მეოთხე გვერდზე—15 კაპ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომის 6 მ. საჩქარო განცხადება უნდა მოიტანილ იქნას არა უგვიანეს დილის 11 სახ. საათისა. ხელნაწერები შეიკლება არ იბეჭდება. დაუბეჭდავ საგაზეთო მასალას რედაქცია არ ინახავს ავტორებს უკან ვერ დაუბრუნებს და ამის შესახებ არც მიწერ-მოწერას კისრულობს.

ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ почтов. ящ. 199. Редакція „Эртоба". სხვა ადრესით გამოგზავნილ ფულს რედაქცია ვერ მიიღებს.

რედაქციაში პირადათ მოლაპარაკება შეიძლება 10—12 საათამდე. რედაქციისა და კანტორის ადრესი: თფილისი, გოლოვინის პროსპექტი № 12. Тифлисъ Головинскій проспектъ № 12).

ტელეფონი 16—62.

№ 129 ორგანო ამიერ-კავკასიის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა. № 129

გრძელდება ხელის მოწერა 1917 წლისათვის გაზეთ

ერთობა-ზე.

გაზეთი ღირს როგორც თფილისში, ისე პროვინციაში:

ერთი თვით—2 მან. 60 კაპ., ორი თვით—5 მან. 20 კაპ., სამი თვით—7 მან. 80 კაპ., ოთხი თვით—10 მან. 40 კაპ. ცალკე ნომერი ყველგან 12 კაპ. ხელის მოწერა მიიღება ყოველი თვის პირველი რიცხვიდან. ადრესის შეცვლა პროვინციელ ხელის მომწერთათვის 1 მანეთი. გაზეთის ფასი ხელის მოწერ. წინდაწინ უნდა გადაიხადონ, ნისიათ არავის გაეგზავნება.

ფოსტით ხელის მომწერლებმა ფული შემდეგი ადრესით უნდა გამოგზავნონ: Тифлисъ, почтовый ящикъ № 199., редакція „Эртоба".

თფილისის ხელის მომწერლებმა ფული უნდა შეიტანონ კანტორა „განათლებაში" ოლღას ქუჩა, № 6.

იმ ხელის მომწერთ, რომელთაც ამ წლის მეორე ნახევრის ფული ძველ ფასობაზე აქვს გამოგზავნილი, უმორჩილესად ვსთხოვთ შეატყობინონ შემდეგ თავიანთი ხელის მოსაწერი ფულის შემოსულებულ ფასის და მიხედვით.

ღრმა მწუხარებით ვაუწყებთ ნათესავთ და ნაცნობთა ჯარისკაცის

ემელიანე (ლავროსი) კილურაძის

გარდაცვალებას, რომლის პანაშვიდი გადახდილი იქნება 26 ამ აგვისტოს ბასილეთის ეკლესიაში. სოფ. ბასილეთში. მწუხარებასა შინა მყოფნი დედა იდეითი, დები: ქეთო, დარიკო, სიძე მიხაკო თაღაკვაძე, ნათლია ლომთათიძე.

ღრმად დამწუხრებულნი მშობლები რაჟდენ და ელისაბედ სალუქვაძეები, ძმები დავით და მიშა, ბიძა ვასო სალუქვაძე, ამით ვაუწყებთ ნათესავებს და ამხანაგ-მეგობრებს, რომ თათრის ფრონტზე 9 აგვისტოს ტრაგიკულათ გარდაიცვალა მედიცინის ფერშალი

კოტე გრიგორის ძე სტეფანოვი.

დაკრძალვის დღე ჩამოსვენების შემდეგ იქნება გამოცხადებული, 3—3

პ უ რ ი

პროფესიონალურ და სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციების საყურადღებოთ.

20 აგვისტოდან შემოღებული იქნება ბარათების სისტემა პურზე. ის პირები, რომლებიც ფიზიკურ შრომას ეწევიან, თანახმათ სასურსათო კომიტეტის და მუშათა და ჯარისკაცთა დეპ. საბჭოს გადაწყვეტილებისა მიიღებენ პურს ორჯერ მეტს იმაზე, რაც საერთოთ არის დადგენილი.

ამისათვის ქალაქის სასურსათო კომიტეტი სთხოვს ყველა პროფესიონალურ ორგანიზაციებს მისცენ თავიანთ წევრებს განსაკუთრებული მოწმობები, რომლითაც ისინი მიიღებენ დამატებითი პურის კვრცხ.

მოწმობების ბლანკები ფუფასოთ მიიღება ქალაქის სასურსათო კომიტეტის პურის ბიუროში, შესაფერი ორგანიზაციის მოთხოვნით.

(3—3) ქალაქის სასურსათო კომიტეტი.

პ უ რ ი

ქალაქის სასურსათო კომიტეტი აუწყებს მოქალაქეებს ბარათების სისტემით პურის მიცემა

დროებით გადაიდო

ხელახალ განკარგულებამდე.

(3—3) თფილისის ქალაქის სასურსათო კომიტეტი.

სამანდატო კომისია მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტატების საბჭოს მუშათა სექციისა

სამანდატო კომისიის წევრთა მორიგეობა დანიშნულია ორშაბათობით და ხუთშაბათობით საღამოს 6—8 საათამდე სასახლეში, ყოფილ მუშათა კომისიის სადგომში. დანიშნულ დღეებში სამანდატო კომისიის წევრები იღებენ ახალ მანდატებს, აძლევენ ცნობებს, მოწმობებს საბჭოს წევრებს. (5—5)

განცხადება

23 აგვისტოს დილის 11 საათზე შედგება პლენარული კრება თბილისის გუბერნიის სასურსათო კომიტეტისა (პუშკინის ქ. № 5)

დღის წესრიგი შემდეგია: 1) გამგეობის ანგარიში; 2) კომიტეტის მოქმედების გეგმა; 3) მოხსენება ადგილებიდან; 4) არჩევა თფილისის გუბერნიის სასურსათო გამგეობისა; 5) მიმდინარე საქმეები. ვინაიდან კითხვები ფრიად სერიოზული და გადაუდებელია, დაბეჯითებით ვსთხოვთ წევრთ აუცილებლათ დაესწრონ კრებას. (3—3)

ოთხშაბათს 23 აგვისტოს საღამოს 7 ნახ. საათზე მე-6 ხე გიმნაზიის შენობაში, უდლის ქუჩა, დანიშნულია რ. ს. დ. მ. პ.

მეოთხე რაიონის წევრთა კრება

ვთხოვთ ამხანაგებს არ დაიგვიანონ და აუცილებლათ დაესწრონ კრებას. (2—2)

სავალდებულო დადგენილება თფილისის საგუბ. სასურსათო კომიტეტისა.

თანახმათ დროებითი მთავრობის ამ წლის 30 მარტის დადგენილების მე-13 ტე მუხლისა, იმ დადგენილებათა დასამოწმებლათ და დასამატებლათ, რომელიც გამოეცით 14 და 22 ივლისს და 7, 9, 11, 13 და 15 აგვისტოს ამ წლისა თფილისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტი ადგენს: აიკრძალოს ქ. თფილისიდან და თფილისის გუბერნიიდან გატანა ყველა ქვემორე ჩამოთვლილ პირველ საჭიროების სანოვაგისა და საგნებისა: 1) ფქვილისა, 2) შაქრისა, 3) ჩაისა, 4) ყველისა, 5) ერბოისა, 6) ქართოფილისა და სხვა მწვანილეულისა, 7) თამბაქოსა და მისი ნაწარმისა, 8) მანუფაქტურისა, ტყავისა და მაუდისა, 9) შეკერილი ტანისამოსის და თეთრეულისა, 10) მაუდისა, 11) საკერავ ძაფისა, 12) ტყავეულობისა, 13) ფეხსაცმელისა (მათ შორის წუღებისა), 14) თუთუნისა, 15) სანთლისა, 16) საპნისა, 17) სპირტისა, 18) ცარიელი ტომრებისა. რკინის გზისა, ფოსტა-ტელეგრაფისა და სატრანსპორტო კანტორების ადმინისტრაციას ევალებათ არ მიიღონ გასაგზავნათ ზემო აღნიშნული ხანოვაგე და საგნები თფილისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტის ნებადაურთველათ.

(3—1) თავმჯდომარის მაგიერი: ლანდურაძე, მდივანი: აფონსკი.

სავალდებულო დადგენილება

თფილისის საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტისა.

1) სახლის პატრონები და სახლის გამგენი ქ. თფილისში ვალდებულნი არიან აწარმოონ სწორი ჩაწერა ყველა იმ პირებისა, ვინც სახლში მოდის და სახლიდან მიდის, სწორი აღნიშვნით, საიდან მოვიდა ეს პირი, ან სად წავიდა. ეს ცნობები 24 საათის განმავლობაში უნდა წარედგინოს იქმნას საუბნო კომისარიატში.

2) აიკრძალოს უნებართვო გაყიდვა, თათმობა ან და ფუფასოთ გადაცემა ქალაქის სასურსათო კომიტეტის მიერ გამოცემულ შაქრის, პურის, ფქვილის და სხვა ბარათებისა სხვა პირებზე, თუნდაც ნათესავებზე.

3) პურის საცხობების პატრონები, აგრეთვე მათი მოადგილენი, ვალდებულნი არიან გამოაცხონ ყველა ის ფქვილი, რომელიც მათ მიეცემათ ბარათებით ქალაქის საწყობიდან, თანახმად დადგენილ ნორმისა.

4) მეფურნეებს და მათ მოადგილეებს ეკრძალებათ ფქვილის გაყიდვა.

5) პურის საცხობების პატრონები და მათი მოადგილენი იმ შემთხვევაში, თუ მათ არ სურთ პურის ცხობის გაგრძელება, ვალდებულნი არიან აცნობონ ამის შესახებ ქალაქის სასურსათო კომიტეტს ორი კვირით ადრე წარმოების შეჩერებამდე.

6) ამ სავალდებულო დადგენილებათა დამრღვევნი, თანახმათ სასჯელთა დებ. 29 მუხ., რომელიც ესაჯება მომრიგებელ მსაჯულთა მიერ და რომელიც მოხსენებულია დროებითი მთავრობის 17 მარტის ამ წლის დადგენილებაში, დაისჯებიან: საპყრობილეში დამწყვდევით არა მეტი სამი თვისა, ანდა 300 მ. ჯარიმით.

7) ეს დადგენილება ძალაში შედის გამოცხადების დღიდან.

თფილისის საგუბ. სასურსათო კომიტეტი

თავმჯდომარის მაგიერი: ლანდუროვი

(3—1) მდივანი: აფონსკი.

კვირას, 27 აგვისტოს დილის 10 საათზე (ახალ დროთ) სახალხო სახლში დანიშნულია მომხმარებელთა საზოგადოება

„ალორძინება"-ს

წევრთა წლიური საზოგადო კრება

დღის წესრიგი: 1) გამგეობისა და სარევიზიო კომისიის მოხსენება, 2) წლიური ანგარიშის და ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვა, 3) გამგეობის წევრთა არჩევა და 4) მიმდინარე კითხვები. დაბეჭდილი ანგარიშები შეუძლიათ მიიღონ უმთავრეს მაღაზიაში და განყოფილებებში. რადგან ეს კრება დანიშნულია მეორეთ, რამდენი წევრიც უნდა დაესწროს, კანონიერათ ჩაითვლება.

(5—1) გამგეობა.

ოთხშაბათს, 23 აგვისტოს, შუადღის 1 საათზე სასახლის თეთრ დარბაზში, დანიშნულია

მორიგი კრება

მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატთა საბჭოების ამიერ-კავკასიის ცენტრისა.

დღის წეს-რიგი: 1. პეროვსკის განცხადება, 2. კუთაისელის თხოვნა, 3. ჯუღელის და ბ. ც. ქ. (2 საქმე), 4. მან. მაყაშვილის საქმე, 5. გერიუსის მუშ. და ჯარისკაც. საბჭო, 6. განცხადება სამთამადნო აზ. „შრომისა", 7. კოლეგიის ქარხნის ადმისტრ. კომ., 8. მიმდინარე საქმეები. სთხოვენ ამხანაგებს აუცილებლათ დაესწრონ. პრეზიდიუმი.

ბომბორის კოოპერატივის „ნახშირის" გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ ამ წლის 27 აგვისტოს, ნაშუადღევის 4 საათზე დანიშნულია

თფილისის განყოფილების წევრთა არა ჩვეულებრივი კრება,

ამისათვის სთხოვს წევრებს გამოცხადდენ საზოგადოების კანტორაში საჭირო კითხვების გასარკვევად.

გამგეობა. (2—1)

თფილისის ქართული ვაჟთა და ქალთა გიმნაზიების

საპედაგოგიო საბჭო აცხადებს, რომ ამ ქამად გიმნაზიაში თავისუფალია ქართული ისტორიის შტატის მასწავლებლის ადგილი. თხოვნები მიიღება გიმნაზიაში ენკენისთვის ათამდის. (1—1)

თფილისის ქართული ვაჟთა და ქალთა გიმნაზიების

საპედაგოგიო საბჭო აცხადებს, რომ მისაღები და ხელმეორე გამოსაცდელი ეგზამენები დაიწყება 11 ენკენისთვეს, ხოლო სწავლა 20. (1—1)

შეთქმულობა რევოლუციის წინააღმდეგ.

კონტრ-რევოლიუციონერებს არ სძინავთ და ისინი ირაზმებიან. აღმართს დაღმართი მოსდევს—რევოლიუციას კონტრ-რევოლიუცია.

ძველი რეჟიმის მოტრფიალენი დემოკრატიულ წყობილებას ვერ ურიგდებიან და მთელი თავიანთი ძალღონით რევოლიუციონურ ორგანოებისა და დროებითი მთავრობის წინააღმდეგ შეთქმულობას აპირებენ. მათ ამ ჟამათ ნიშანში დროებითი მთავრობა ამოუღიათ და მთელი შემადგენლობის დატყვევება განუზრახავთ.

დროებითი მთავრობის დახურულ კრებაზე მინისტრთა თავმჯდომარე კერენსკიმ განაცხადა, რომ დროებითმა მთავრობამ კონტრ-რევოლიციონური შეთქმულობა აღმოაჩინა. შეთქმულობის საიდუმლო ძაფები უკვე მთავრობის ხელშია და შეთქმულობის ასავალ-დასავალი გაუგია. ამ აღმოჩენაში ინიციატივა მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოებს ეკუთვნის. უკანასკნელების წარმომადგენლებს მიუგნიათ კონტრ-რევოლიუციონურ შეთქმულობის გამზრახველთათვის, რომელთაც მიზნათ ქონიათ მოულოდნელათ დაეტყვევებიათ დროებითი მთავრობის ყველა წევრები, ესარგებლათ ასეთ არეულობით და საზოგადოებრივი აზრი და შეხედულება აღეშფოთებიათ რევოლიუციისა და რევოლიუციის მიერ მოპოებულ თავისუფლების წინააღმდეგ.

დროებით მთავრობას ჩხრეკა მოუხდენია და შეთქმულობის მომწყობნი დაუპატიმრებია. დიახ, კონტრ-რევოლიუციონერები ხალხის მიერ მოპოვებულ თავისუფლებას ვერ ურიგდებიან და მის წინააღმდეგ ხალხის ერთი ნაწილის ამხედრებას ცდილობენ. რევოლიუციას ახლა დროებით ბიუროკრატები და კონტრ-რევოლიუციონური, ბურჟუაზია აშკარათ აუმხედრდა და ჩვეულებრივი პოლიტიკური ძალთა დიფერენციაცია მოხდა. განვლო იმ ხანამ, როცა ბურჟუაზიისა და ბიუროკრატების ერთი ნაწილი იძულებული იყო მოპოებულ თავისუფლების რეჟიმს დამორჩილებოდენ და ხალხის თავისუფლებას ასე თუ ისე შერიგებოდენ.

ბურჟუაზიამ კარგა ხანია აქტიური მოქმედება დაიწყო, ფართო მასის ეკონომიურ და პოლიტიკურ მოთხოვნებს სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლა დაუწყო და თავისი კლასობრივი პოლიტიკა პირველ რიგში დააყენა.

ძველი რეჟიმის დაცემიდანვე მას სურვილი დაებადა პოლიტიკური ცხოვრების ბატონ-პატრონი გამხდარიყო და ფართო მასა მართვა-გამგეობის სფეროებიდან გაგრეკა და ბურჟუაზიულ ხანაში სახელმწიფოს მართვა-გამგეობის საქმე მის ხელში ყოფილიყო.

მაგრამ რევოლიუციონურმა ძალთა განწყობილებამ, პოლიტიკურმა და სოციალურმა სიტუაციამ ბურჟუაზიის პოლიტიკური მისწრაფებას საზღვრები დაუდო და ფართო დემოკრატიამ სოციალურ-პოლიტიკური ბატონობისაკენ გზა გაიკაფა. რუსეთის ხალხის დიდი უმრავლესობა სოციალური პარტიების ლოზუნგების გარშემო შემოიკრიბა და სოციალისტური პარტიების მინიმუმ პროგრამის განხორციელება მოინდომეს. რამდენათაც დემოკრატიული კლასები დასახელებულ პროგრამას ცხოვრებაში ატარებდენ, იმდენათ მას ბურჟუაზიული ელემენტები შორდებოდენ და მის აშკარა საწინააღმდეგო პოზიციას იკავებდენ.

დროთა მსვლელობამ ასეთი წინააღმდეგობა გააღრმავა და ორი მოწინააღმდეგე ძალა ერთმანეთს აშკარათ ეტაკებიან. ახლა ბრძოლა აშკარათ ხდება და თვითეული კლასი ძალთა მობილიზაციას შეუდგა. ასეთ ძალთა მობილიზაციის და ძალთა დარაზმვის ხანაში ის გაიმარჯვებს, რომლის გარშემოსაც მეტი ხალხი მოიყრის თავს და რომლის გარშემოც მეტი ორგანიზაციული და შეგნებული ძალა გამოდგება.

რევოლიუცია ფართო მასის უფლების მოპოებას შეადგენდა და ის რევოლიუცია გამოდგება უზრუნველ ყოფილი, როცა თვით ამ უფლების მომპოებელი ხალხი ორგანიზაციულათ და შეგნებით დარაზმული იქნება. ამასთან რევოლიუცია უზრუნველყოფილი და განმტკიცებული დარჩება, როცა რევოლიუციის მიერ მოპოებულ თავისუფლების გარშემო ფართო დემოკრატია მოიყრის თავს და მის არსებობაში ხალხის უმრავლესობა იქნება დაინტერესებული.

თვით ბურჟუაზიაც იმის ცდაშია, რომ თავის კონტრ-რევოლიუციონურ მისწრაფების გარშემო რაც შეიძლება ხალხის დიდ ნაწილს მოუყაროს თავი და იგი საგრძნობელ ძალას წარმოადგენდეს. ეს არის რევოლიუციის განმტკიცების კანონი, მისი აუცილებელი მოტივები. და ვინც ასეთ ძალთა განწყობილებას ანგარიშს არ უწევს ის უტოპიზმის უფსკრულში ჩაიღუპება და რევოლიუციას დაასამარებს.

განსაკუთრებით ბურჟუაზია პროლეტარიატის ისეთ მოთხოვნებს აქცევს ყურადღებას, რომელიც ფართო დემოკრატიისათვის სასარგებლო არ არის და მის რევოლიუციონურ მოთხოვნილებას არ შეეფერება. აქ იგი რევოლიუციონურ პროლეტარიატს დარაჯათ უდგას, მის წმინდა კლასობრივ მოთხოვნილებას კრიტიკას უკეთებს და დემოკრატიას ეუბნება, რომ პროლეტარიატის მოთხოვნილება თქვენთვის დამღუპველია.

აი ასეთ პროცესში ხედავს იგი თავისი ძალების გამრავლებას, კონტრ-რევოლიუციონურ ძალების შემოკრებას.

ამიტომაც არის მარქსისტები ყოველ რევოლიუციის ხანაში უკეთუ იგი ბურჟუაზიული რევოლიუციაა, პროლეტარიატს ისეთ მოთხოვნილების წამოყენებისაკენ მოუწოდებდა, რომლებიც ფართო მასას მის გარშემო შეკრებდა და რევოლიუციას უზრუნველყოფდა.

დღეს რუსეთში სოციალისტური რევოლიუცია არ ხდება, იგი ბურჟუაზიულ წარმოების ხანაში მიმდინარეობს და კერძო საკუთრების გასაზოგადოებას არ ესწრაფვის. ამისათვის რუსეთის ობიექტიური პირობები არ არის მომწიფებული და ფართო მასა ასეთ ლოზუნგს მხარს არ დაუჭერს. მარქსი ამბობს სოციალისტური, რევოლიუცია მხოლოდ მაშინ შეიძლება მოხდეს, როცა საწარმოვო ძალთა განვი-

საერთაშორისო ომი

გერმანელებმა დიდი ხნის სურვილი სისრულეში მოიყვანეს: რიგა და მთელი რიგის რაიონი ხელში ჩაიგდეს. წელიწადზე მეტია, რაც გერმანიის ჯარი რიგის რაიონს უტრიალებდა და მის გარშემო გაფთრებულ ბრძოლას აწარმოებდა. მაგრამ მიზანს ვერ აღწევდა. ხოლო რევოლიუციის შემდეგ, როცა რუსის ჯარში ბრძოლის უნარი განელდა და ჯარის ზოგ ერთა ნაწილები უბრძოლველად პოზიციებს სტოვებენ, ხწორედ ახეთ დეზორგანიზაციით ისარგებლა გერმანიის ჯარმა. სასტიკი იერიშების შემდეგ რიგისა და მთელ მიდამოებს დაეპატრონა. ჩრდილოეთ ფრონტზე ეს უდიდეს გამარჯვებათ ჩაითვლება. რიგის აღების შემდეგ გერმანელებს პეტროგრადისაკენ გზა ეხსნება. რუსეთის რიგის შემდეგ ხმელეთზე არც ერთი სიმაგრე აღარ მოეპოვება. ზღვაზედაც რიგის ყურე გერმანელებისათვის ძლიერი ბაზაა და აქედან მათ სამხედრო ფლოტს თავისუფლათ შეუძლიათ ბალტიის ზღვაში და პეტროგრადის წყლებში თავისუფლათ ინავარდოს.

ჩვენ არ ვიცით რიგის აღების შემდეგ რა გზას დაადგება გერმანია, ის კი აშკარაა, რომ ამის შემდეგ მას ხელფეხი გახსნილი აქვს და რუსის ჯარი შესაფერ წინააღმდეგობას ვეღარ გაუწევს.

რუმინიის ფრონტზე, ფოკშანის მიმართულებით რუსეთ-რუმინიის ჯარი იერიშებს იგერიებს.

საფრანგეთის ფრონტზე მდ. მაასის და ვერდენის რაიონში ორივე მოწინააღმდეგენი ერთმანეთს სასტიკათ ებრძვიან.

იტალია-ავსტრიის ფრონტზე, კარსოს რაიონში იტალიის ჯარი წინ მოიწევს.

თარება უმაღლეს წერტილს მიახწევს, როცა პროლეტარიატი უმრავლესობას წარმოადგენს და მის საბოლოვო მიზანს გარშემო ფართო მასის სურვილები ტრიალებენ. წინააღმდეგ შემთხვევაში პროლეტარიატი სოციალისტურ რევოლიუციას ვერ მოახდენს, იგი სასტიკათ დამარცხდება. რევოლიუციის ისტორია სავსეა ასეთი ფაქტებით. 1871 წელს დამარცხდა კომინისტები, ასევე დამარცხდა 1848 წ. რევოლიუციის დროს, როცა უმცირესობის სურვილების წინააღმდეგ დიდი უმრავლესობა ამხედრდა. თვით მარქსი 1848 წ. გერმანელ ეგრეთ წოდებულ „ჭეშმარიტ სოციალისტებს“ სასტიკათ დასცინოდა და მათ უტოპიურ სოციალიზმს დაუნდობლათ აკრიტიკებდა. მეცნიერული სოციალიზმი ობიექტიურ პირობების მიხედვით მოქმედებს და საწარმოვო ძალთა განვითარების ნიადაგზე ამყარებს ამა თუ იმ რევოლიუციას. დღეს რუსეთის რევოლიუციოვური კლასები არ აყენებენ და არ ესწრაფვიან სოციალისტურ რევოლიუციას და მათ არ უნდათ არსებულ რევოლიუციას ისეთი ბედი გადაკიდონ, როგორიც დაემართა 1848—1871 წლების რევოლიუციონერებს, რომლებსაც ბურჟუაზიამ სასტიკათ გადაუხადა და ტიერის სახით შური იძია.

დიახ, დღეს რუსეთის რევოლიუციას თავს ესხმიან და რევოლიუციონური კლასები რევოლიუციონური პარტიები მოვალენი არიან თავიანთ გარშემო ფართო მასა შემოკრიბონ, ფართო მასის სურვილის დამაკმაყოფილებელი ლოზუნგები წამოაყენონ და ამის გარშემო ორგანიზაცია და გათვითცნობიერება მოახდინონ. მაშინ ბურჟუაზიის კონტრ-რევოლიუციონური გამოსვლები და შეთქმულობის მოხდენა ნაყოფს ვერ გამოიღებს და სამარცხვინოთ დამარცხდება.

დეპეშები.

(პ. დ. ს.)

შტიურმერის სიკვდილი.

პეტროგრადი. 20 აგვისტო. გერზონის საავადმყოფოში გარდაიცვალა მინისტრთა საბჭოს ყოფილი თავმჯდომარე შტიურმერი.

შრომის მინისტრის განკარგულება.

პეტროგრადი. შრომის მინისტრმა განკარგულება მოახდინა, რომ ქარხნების კომიტეტების დათხოვნის უფლება აქვს მექარხნეებს მომრიგებელ კამერების თანხმობით. დანარჩენ მოსამსახურეთა მიღება და დათხოვნის უფლება მეპატრონეებს ეძლევათ. მოსამსახურეთა დათხოვნა მუშების მოთხოვნით შეიძლება —მექარხნეთა ნება დაურთველათაც—თუ ამას გადაწყვეტს ქარხნის თათბირი. ძალდატანება მუშების მხრივ დათხოვნა-მიღების გამო, კანონით დაისჯება.

ცენტრალური საბჭოს არჩევნები.

პეტროგრადი. ქალაქის ცენტრალური საბჭოს არჩევნებში მონაწილეობა მიიღო მხოლოდ 40 პროც. არჩევნები უსიცოცხლოთ ჩატარდა.

დროებით მთავრობის განკარგულება.

პეტროგრადი. 21 აგვისტო. 1) სურსათის და პირველ საჭიროებათი საქონლის გატანის აკრძალვის უფლება იმ ადგილებიდან, სადაც ომის წარმოებს, ეძლევა მხოლოდ ფრონტის უფროსს, რომელიც ყოველ ცალკე შემთხვევაში ეკითხება მინისტრს. დანარჩენ ადგილებიდან კი ეს უფლება აქვს მინისტრს; 2) უკვე გაგზავნილ სურსათის დაკავება ან დასხვაგან გაგზავნის უფლება აქვს მხოლოდ მინისტრს; 3) მგზავრთა ბარგის გაჩხრეკა, რომელიც გამოწვეული იქნება სპეკულიაციასთან საბრძოლველათ, შეიძლება იმ წესების თანახმათ, რომლებიც დამტკიცებულია სასურსათო საქმეთა მინისტრის მიერ; 4) ყოველგვარი განკარგულება ან მოქმედება, რომლებიც ეწინააღმდეგება 1—3 წესების მუხლებს სასამართლო წესით იქნება დასჯილი.

პოლონეთის ამბები.

სტოკჰოლმი. 20 აგვისტო. ბერლინიდან იუწყებიან, რომ პოლონეთის სახელმწიფო საბჭოს მაგივრათ მოეწყობა საბჭო, რომელშიაც შევლენ თავადი ლიუბომირსკი, მარშალი ნემიევსკი და ვარშავის არხიეპისკოპოსი კაკოვსკი.

სუხომლინოვის საქმე.

პეტროგრადი. 20 აგვისტოს სხდომაზე განაგრძეს გუჩკოვის ჩვენების ჩამორთმევა. „განსაკუთრებით ბრალსა ვდებ სუხომლინოვსო, სთქვა მან, იმაში, რომ ომის პირველ დღეებში მას არაფერი გაუკეთებია სურსათის მოსამარაგებლათ, შემდეგ გუჩკოვი ეხება სუხომლინოვის და მის ოფიცრების და მოკიდებულებას ... სამხედრო მინისტრის ... ნიკოვსკი ამბობს, რომ ომის დაწყების იყო კრონშტადის ციხის კამენდანტათ. მთავარ სარდლის ბრძანებით ამ ციხიდან მოქონდათ ყველაფერი, რის წაღებაც კი შეიძლებოდა. მას მხოლოდ მაშინ შეუტყვია ყუმბარების და სხვა სამხედრო მასალის ნაკლებობა. შემდეგ ის ლაპარაკობს პოლკოვნიკ ივანოვზე, რომელიც გაასამართლეს ღალატისათვის. ივანოვი ხშირათ მოდიოდა კრონშტადტში და ცნობის მოყვარეობით ათვალიერებდა ციხეობას.

ომის დეპეშები.

პეტროგრადი. 21 აგვისტო. რიგის დასავლეთით, მდ. დვინის მარცხენა ნაპირი 20 აგვისტოს დილით ჩვენმა ჯარმა მიატოვა და ბილ-დერლინგ-პოფ მედემ-დალეცის ბრძოლის ხაზისაკენ დაიხია. მდ. დვინის ჩრდილოეთ ნაპირებთან 19—20 აგვისტოს განმავლობაში მტერმა შტალმელმუგერი-სარიპტე-ლითსინის ფრონტზე სასტიკი იერიში მოიტანეს და 20 აგვისტოს მათ მდ. ეგელზე, მელმუგერ სარიპტას რაიონში ჩვენი პოზიციები გაარღვიეს. ჩვენი ჯარის ზოგიერთა ნაწილებმა თავისნებით პოზიციები დასტოვეს და ჩრდილოეთისაკენ დაიხიეს. კონტრ-იერიშები მივიტანეთ, მაგრამ მიზანს ვერ მივაღწიეთ. ასეთ მდგომარეობის შემდეგ ჩვენს ჯარებს ბრძანება მიეცათ რიგის რაიონი დაეტოვებიათ, დანარჩენ ფრონტზე დროგამოშვებითი სროლაა.

რუმინიის ფრონტზე ფოკშანის მიმართულებით, გრუხილე-ვარნიცას რაიონში მტრის იერიშები მოვიგერიეთ.

კავკასიის ფრონტზე ცვლილება არ მომხდარა.

პარიზი. 20 აგვისტო. იურტემიზასა და ვერდენის ფრონტზე სასტიკი საარტილერიო სროლა სწარმოებს.

ლონდონი. 20 აგვისტო. საფრანგეთის ფრონტზე, ლანსას სამხრეთით, ლიტერალიას მიდამოებში საარტ ილერიო სროლაა.

ლონდონი, 20 აგვისტო. გავრიკურის სამხრეთ დასავლეთით მდებარე პოზიციებზე მტერმა სასტიკი იერიში მოიტანა, მაგრამ მათი იერიშები მოვიგერიეთ. იპრის ახლოსავლეთით სროლაა.

რომი. 20 აგვისტო. ვანიიცასა და კარსოზე დაკავებული პოზიციები გავამაგრეთ და შემდეგ სან-გაბრიელის მაღლობები დავიკავეთ. აქ ტყვეთ წამოვიყვანეთ 635 მეომარი, მათ შორის 12 აფიცერი; ხელთ ვიგდეთ 5 ტყვიის მფრქვეველი.

პარიზი. 19 აგვისტო. სადამოს ოფიციალური ცნობა. იურტემიზის სამხრეთ დასავლეთით ჩვენ წინ წავიწიეთ და 200 მეტრის სიგრძის მტრის სანგრები ხელთ ჩავიგდეთ. დავატყვევეთ 30 ჯარისკაცი, მათ შორის 1 აფიცერი. გერმანელების კონტრ-იერიშები ნაშუადღევს უშედეგოთ დამთავრდა.

შამანში მტრის მოულოდნელი თავდასხმა მოვიგერიეთ და ტყვეებიც კი ჩავიგდეთ ხელში. მაასის მარცხენა ნაპირებზე გაძლიერებული საარტილერიო ბრძოლაა. აგრეთვე სროლაა „304“ მაღლობის სამხრეთით და მორტომასთან.

პარიზი. 20 აგვისტო. მდ. ენის ფრონტზე ორივე მხრით გაცხოველებული საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებდა. იურტემიზის სამხრეთ დასავლეთის მხარეზე გერმანელებმა კვლავ იერიში მოიტანეს ჩვენზე და შეეცადენ იმ ადგილების დაბრუნებას, რომელნიც ჩვენ მათ 18 აგვისტოს წავართვით. მათი იერიშები უშედეგოთ დამთავრდა. მაასის მაღლობებზე ორჯერ შევაჩერეთ მტრის ცდა რომ მოულოდნელი თავდასხმა მოეხდინათ.

ლონდონი. 20 აგვისტო. ბრიტანეთის მთავარი ბანაკის ცნობა. ვოისხოოტეს ახლოსტვალეთით საფრანგეთში მტერთან შეტაკება მოგვიხდა. მფრინავებმა განაახლეს მოქმედება. აგვისტოს განმავლობაში ტყვეთ წამოვიყვანეთ 7279 ტყვე მათ შორის 158 აფიცერი. 18 ივლისიდან კი—10 097 ტყვე მათ შორის 234 აფიცერი. აგვისტოში მტერს წავართვით 38 ზარბაზანი მათ შორის 6 მძიმე, 200 ტყვიისმფრქვეველი და 73 სანგრის მორტირი.

ლონდონი. 20 აგვისტო. იუტლანდიის ნაპირების პირდაპირ ჩვენმა გემებმა გერმანიის 4 ტრალერი ჩაძირა.

ჩვენი საზღვაო მფრინავები დაესხნენ მტრის აეროდრომს და ყუმბარები ჩაჰყარეს. ჩვენს მფრინავებს ზარალი არ მოსვლიათ.

ახალი ამბები

◆ **სამხედრო კომიტეტები.** სამხედრო სამინისტროს პოლიტიკური განყოფილების უფროსი დეპეშითატყობინებს კავკასიის ჯარის შტაბის უფროსს, რომ სამხედრო კომიტეტების დემოკრატიული სამხედრო გადასინჯვა უკვე დასრულდა და გამოაქვეყნებენ ფრონტის კომიტეტების წარმომადგენელთა თათბირის დასრულების შემდეგო.

◆ **მთიულთა ყრილობა.** ანდში გაიხსნა კავკასიის მთიულთა ყრილობა. ყრილობის დღის წესრიგი ასეთია: 1) მუსულმანთა სასულიერო საქმეები, 2) სახალხო მილიციის მოწყობა, 3) ავაზაკობასთან ბრძოლა, 4) სასურსათო საკითხი, 5) გლეხთა დეპუტატების საბჭოთა და საადგილ-მამულო კომიტეტების მოწყობა, 6) საარჩევნო სამზადისი დამფუძნებელ კრებისათვის, 7) დახლოვება ქართველ ხალხთან, 8) კავშირის ფინანსები, 9) კავშირის ... 10) მთიულების ფედერაციის ფორმა.

◆ **პოლონელთა ყრილობა.** 20 აგვისტოს ... გაიხსნა კავკასიის პოლონელთა ... წარმომადგენელთა ყრილობა.

◆ **წერილების გასაგზავნი მარკების გაძვირება.** დღეიდან დახურულ წერილს უნდა დაეკრას 15 კ. მარკა, ხოლო ღია წერილს—5 კ.

◆ **კერძო გიმნაზია გაიხსნება** პირველ სექტემბრიდან საბურთალოზე. გიმნაზიის ექნება მთავრობის გიმნაზიის უფლებები. ... იღებენ როგორც ქალებს, ისე ვაჟებს.

◆ **წარმოდგენებისა და ლექციების მოწყობის საქმე სოფლად.** მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს მუშათა სექციაში სცენის მოყვარე გიორგი ჯაბაურს განცხადება შეუტანია, რომ მას ხელს უშლიან სასოფლო კომიტეტები და კომისარები, გამართოს სოფლად ლექციები და წარმოდგენები. თუ ნებართვა არა გაქვს, ისე არ შეიძლება, წარმოდგენების მოწყობაო. ამის გამო მუშათა სექციის ბიურო აცხადებს, რომ ლექციების და წარმოდგენების გასამართავათ არავითარი წინასწარი ნებართვა არ არის საჭირო და ყოველივე დაბრკოლება ამ ნიადაგზე არის თავისუფლების შეზღუდვა.

◆ **უპურობა ბაქოში.** როგორც ბაქოს ქალაქის თავი იტყობინება ჩრდილო კავკასიიდან ბაქოში პური აღარ შემოაქვთ. ამ დღეებში შემონახული პური გამოილევა და საგანგებო კომიტეტს სთხოვს, რათა ქალაქს ნება დაერთოს საინტენდანტოდან მიიღოს 50 ათასი ფუთი ფქვილი.

◆ **განათლების საზოგადოების ქალთა სემინარიაში** და მასთან არსებულ მოსამზადებელ სასწავლებელში განმეორებითი და მისაღები გამოცდები, როგორც გამოცხადებული იყო, დაიწყება 25 აგვისტოს დილის 8 საათზე. ხოლო სწავლა უსათუოდ დაიწყება 1 სექტემბრიდან.

◆ **ახალი წიგნები.** რედაქციამ მიიღო „ლომპანის“ გამოცემული წიგნები „ჩანგი“ და „ქართველი მწერლები“. „ჩანგი“ 542 გვერდს შეიცავს და ღირს 4 მ. 50 კ. „ქართველი მწერლები“ კი—723 გვერდი და ღირს ყდით 5 მან. ორივე წიგნი საუცხოვოდ არის გამოცემული.

◆ **თელავ-თიანეთის სამაზრო სკოლების კომისარი** ონისიმე ივ. პიპია აცხადებს, რომ მასწავლებლის ადგილები არის თავისუფალი: კურდღელაურში, ქვემო ხოდაშენში, შაშიანში, კალაურში, გულგულაში, ქისტაურში წინანდალში და თიანეთის ორკლასიან სკოლაში. მსურველს შეუძლია მიმართოს თხოვნით ზემოხსენებულ კომისარს პიპიას.

◆ **ფოთში.** რ. ს. დ. მ. პ. ფოთის კომიტეტი ამით აუწყებს პარტიულ ადგილობრივ ამხანაგებს: კვირას 27 აგვისტოს მოხდება პარტიული საზოგადო კრება, სადაც აირჩევენ ადგილობრივ პარტიულ კომიტეტის წევრებს, რისთვისაც ამხანაგებს ვთხოვთ დღის ორ საათზედ დაესწრონ კრებაზე.

◆ **ახალი სასწავლებელი.** ებალაურისა და საჯალის მცხოვრებთა ინიციატივით საღმურ ჯუმათში გაიხსნა პირველ დაწყებითი ორკლასიანი სასწავლებელი. სწავლა დაიწყება პირველ სექტემბერს. მოსწავლეებათ მიიღებიან როგორც ვაჟები, ისე ქალები. თხოვნები უნდა გამოიგზავნოს 20 აგვისტოდან 1 სექტემბრამდე.

კრებები და მიტინგები.

დღეს დანიშნულია მორიგი კრება რ. ს.-დ. მ. პ. მე-4 რაიონულ კოლექტივის წევრთა. საღამოს 7 ნახ. საათზე ვაჟთა მე 6 გიმნაზიაში (საფულისწყლის ქ.)

— დღეს საღამოს 7 საათზე, დანიშნულია საგანგებო კრება მე-2 რაიონის კოლექტივის წევრებისა რ. ს. დ. მ. პ. აღნიშნულ დროს ეს კოლექტივის ყველა წევრები უეჭველად უნდა გამოცხადდეს. ვინც წინა ორ კრებაზე არ მოსულა და ამ კრებასაც არ დასწრებია, ის ყოველ მიზეზის გარეშე, გამორიცხულ იქნება კოლექტივიდან, როგორც უსარგებლო წევრი.

პროვინციის ქრონიკა.

ქ. სამტრედია. შაბათს 22 ივლისს სოფ. ილორში სცენის მოყვარეთა მიერ ამხ. ვარლამ ცქიტიშვილის რეჟისორობით წარმოდგენილ იქნა „დამარცხებულნი“ დრამა ხუთ მოქმედებათ ირეთელისა. წმინდა შემოსავალი დარჩა 557 მან. და 71 კ. ეს ფულები გადაიდო ორი სოფლის, სახელდობ ილორის და ნაფოდაურის სამკითხველოებისათვის.

რაჭა. აუტანელია დღეს რაჭის მდგომარეობა. ერთი მხრით მოუსავლობა და შიმშილი და მეორე მხრით საქონლის ჭირი უკიდურეს მდგომარეობაში აყენებს მას. ფუთი სიმინდი დღეს ღირს 12 მ. პური კოდი 25 მ. ნავთი 20 კ. საპონი 1 მ. 20 კ. რაჭელ გლეხს არც ფული გააჩნია და არც საქონელი, ერთადერთი მარჩენალი ხარ-კამეჩიც ხელიდან ეცლება და უიმედოთ თავჩაქინდრული ელის როდის ესტუმრება უკანასკნელი სტუმარი ცელით ხელში, რომ ჩააქროს ტანჯული სული. დიახაც რომ შესაბრალისია დღეს რაჭველთა მდგომარეობა.

ს. ბაღდათი. (ქუთაისის მაზრა). 1 აგვისტოს მოხდა ადგილობრივი მომხმარებელი საზოგადოების „დახმარება“ს წევრთა წლიური კრება. კრებამ განიხილა წლიური ანგარიში. საზოგადოებას ძირითადი თანხა ჰქონია (საწევრო და სხვა) 902 მ., მთელი წლის განმავლობაში მოგება დარჩენია 788 მ. დასასრულ კრებამ გამგეობის ერთი წევრის მაგიერ, რომელიც ავადმყოფობს, აირჩია ახალი, დანარჩენები ისევ ძველები დარჩნენ.

სილნადის მაზრაში. 13 აგვისტოს ჰერეთის ხევში, თელავის მაზრის სოფ. პატარძეულის მცხოვრებთ მოუდიოდათ შინისკენ—ნაყიდი ღორები, ზემოაღნიშნულ ხევში დახვდნენ ... შაქრო ან. ყურშიტაშვილს ... ფართოვენ ... ფული, (950 მ.) ხურჯინი, რომელშიაც იყო ორი ხანჯალი, გაახადეს, ჩოხა დაგლეჯეს და ... თეფს 1 მ. 50 კ. მეორე ვანო ოთარაშვილს 6 მ. გაბრო იოსების ძე გიუნაშვილს წაართვეს „პასპორტი“, მეტრიკის ქაღალდი, და გახადეს ახალუხი და ჩუსტები. საჭიროა ჯეროვანი ყურადღება მიაქციოს მთავრობამ ამ მოვლენას.

სოფ. ძიმითი, (გურია). აქ ამ ბოლო დროს დაარსდა ქალთა წრე, მაგრამ შეუგნებელი პირები მას ძლიერ ხელს უშლიან და ათასგვარი ცილის წამებით და ლანძღვა-გინებით უმასპინძლდებიან. დროა შეიგნონ ასეთმა ნაძირალებმა, რომ ძველი დახავსებული წესები დაინგრა და ქალმაც მიიღო უფლება მამაკაცთან სწორ უფლებიანობისა.

ადგილობრივმა სცენის მოყვარეებმა დასდგეს ორი წარმოდგენა ადგილი ბიბლიოთეკის სასარგებლოთ, რამაც დაუტოვა ბიბლიოთეკას სამას მანეთამდე წმინდა შემოსავალი.

სამგლოვიარო წერილები

ბორჯომი. ღრმა მწუხარებითა და ნაღვლიანის გულით ცხარე ცრემლებით დავსტირით რევოლიუციის მტერთა მიერ ვერაგულათ მოკლულ ძვირფას ამხანაგის ილიკო ქუთათელაძის ცხედარს. ჩვენს მწუხარებას ვუერთებთ მის ცოლშვილსა და ამხანაგ-მეგობრების ნწუხარებას, შიშლს ვუცხადებთ ნაძირალთა ბრბოს, რომელმაც ჩაიდინა ეს საზიზღარი მკვლელობა და უდროვოთ მოუსპეს სიცოცხლე დემოკრატიისთვის თავდადებულ ილიკო ქუთათელაძეს. ბორჯომის სანატორიუმში მყოფნი ამნისტიით განთავისუფლებულები და მათი ამხანაგები: ივანე ცქიტიშვილი, ... კოპალეიშვილი, ლეო რუხაძე, ივლიანე ხუციშვილი, ვანო ქოლუაშვილი, ონისიმე ... ფირცხ დეკანოზოვი, ნინა ბალარიძე, ალექსანდრე ბოლქვაძე, ლიუდმილა მოდებაძე, ნოვე ღვამე.

— ღრმად დამწუხრებული დავსტირით საყვარელ ამხანაგისა და რევოლიუციის დარაჯის ილიკო მოსეს ძე ქუთათელაძის რევოლიუციის მტრებისგან ვერაგულათ მკვლელობას. სრულიად ვიზიარებთ მისი ... ოჯახის წევრთა და ამხანაგთა საერთო გლოვა-მწუხარებას. აღშფოთებულის გულით უცხადებთ შიშლს რევოლიუციის მტრებს და პატიოსანი მუშაკის მკვლელებს.

ნატალია და დათიკო ლორთქიფანიძეები.

ქალაქის საბჭო.

(21 აგვისტოს სხდომა).

სხდომას ხსნის ამხ. ევგენი გეგეჭკორი. წაკითხულ და დამტკიცებულ იქნა წარსულ სხდომაზე მიღებული დადგენილებები.

ხმ. ფ. მახარაძე (ბოლშ.). ჩვეულებრივათ ისევ გეკითხებით, რატომ ჩვენი წინადადების თანახმათ საკითხი სიკვდილით დასჯის შესახებ არ არის შეტანილი დღის წეს-რიგში. ჩვენი ფრაქცია ამაში ხედავს საკითხის მიჩქმალვის სურვილს, საკითხი კი მეტად საშურია, ამიტომ, თუ შემდეგი სხდომის დღის წესრიგში არ იქნა იგი შეტანილი, ჩვენ პროტესტს გამოვცხადებთ.

ამხ. ე. გეგეჭკორი. ხმოსან მახარაძის განცხადება, რომელიც მხათ არის ყოველთვის და ყველაფერზე პროტესტი განაცხადოს, ვითომ ვინმეს უნდოდეს მის მიერ წამოყენებულ საკითხის მიჩქმალვა, არ არის მართალი და ეს სავსებით ორატორის სინიდისისათვის მიგვინდვია. დღემდის ჩვენ საბჭოს მოწყობას უნდებოდით და მხოლოდ დღეს შევუდექით დღიურ მუშაობას, ამისა მე მაშინაც ვსთქვი, რომ მახარაძის განცხადება მიღებული იქნება სახეში და გადაეცემა უფლებათა საბჭოსთქო. მე დღეს სწორეთ ამის გამო მოვიწვიე უფლებათა საბჭოს წევრები, მაგრამ სხდომა არ შედგა და საბჭოს აზრიც არ ვიცით. მე ვსთხოვ ამხანაგებსა და მოქალაქეებს ამით და მხოლოდ ამით ახსნან ის გარემოება, რომ დღევანდელი სხდომის დღის წესრიგში არ არის შეტანილი საკითხი სიკვდილით დასჯის შესახებ, სთქვა თავმჯდომარემ და მისი თხოვნით წაიკითხეს ოქმის შესაფერი ადგილი, საიდანაც დამტკიცდა მისი სიტყვების სიმართლე.

პრეზიდიუმის მიერ შემუშავებული ნაკაზის პროექტი, თავმჯდომარის წინადადებით, გადაეცა კომისიას, რომელმაც ერთი კვირის განმავლობაში უნდა წარუდგინოს საბჭოს საბოლოოთ დამუშავებული პროექტი დასამტკიცებლად.

ამის შემდეგ გადადიან მორიგ საკითხებზე. დღის წესრიგში პირველ რიგზე დგას საკითხი,—შესაძლებელია თუ არა ერთ და იმავე დროს თვითმმართველობაში მოსამსახურე იყოს საბჭოს ხმოსანიც. ამ საკითხის შესახებ ხსენებს ... ქალაქის თავი ამხ. ნიკო ელიავა. მოხსენებიდან გამოირკვა, რომ ეს საკითხი პირველათ 1907 წ. გადაჩრილი და უარყოფითაც გადაუწყვიათ. დღეს კი ხმოსნები პასუხისმგებელნი არიან თვით პარტიისა, ამომრჩევლების წინაშე, ამიტომ გამგეობა იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ შეიძლება ერთ და იმავე დროს ქალაქის თვითმმართველობაში მოსამსახურე იყოს საბჭოს ხმოსანიც,—სთქვა მომხსენებელმა.

ამხ. ი. იდაშკინი (ს. დ.), ს. ჩემოდანოვი (ს.-რ.) და მ. ტოროშელიძე (ბოლშ.) თავის ფრაქციების სახელით იზიარებენ მოხსენებლის აზრს და შესაძლებლათ მიაჩნიათ თვითმმართველობის მოსამსახურე იყოს საბჭოს ხმოსანიც. ამას მოითხოვს დემოკრატიული პრინციპი, ამას მოითხოვს ხმოსნებისადმი ნდობაო.

ხმ. ს. კარჩიკიანი (დაშნ.), **გ. გვაზავა** (ნ.-დ.) და **გ. მელიქ-კარაკოზოვი** (კ. დ.) წინააღმდეგნი არიან მომხსენებლის აზრისა. მათ შეუძლებლათ მიაჩნიათ ერთი და იგივე პირი თვითმმართველობაშიაც მსახურობდეს და ხმოსანიც იყოს.

კამათში მონაწილეობას ღებულობენ პ. აზატიანი (ს.-დ.), ი. იდაშკინი (ს.-დ.), მ. ცხაკაია (ბოლშ.), გ. გვაზავა (ნ.-დ.). 44 ხმით 19 წინააღმდეგ (3 თავი შეიკავა) საბჭომ შესაძლებლათ სცნო ერთ და იმავე დროს თვითმმართველობის მოსამსახურე იყოს ხმოსანიც.

ამხ. ი. იდაშკინს ს.-დ. ფრაქციის სახელით შემოაქვს შესწორება, არ შეიძლება ხმოსანი მსახურობდეს მილიციაშიო. მ. ცხაკაია წინააღმდეგია ამ წინადადებისა, ამით ისევ რჩება ძველი შეხედულება პოლიციაზე, ჩვენ კი მომხრე ვართ მთელი ხალხის შეიარაღებისო.

ი. იდაშკინის წინადადება ხმის დიდი უმრავლესობით მიღებულ იქნა.

წყალსადენის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ხმ. ა. არღუტინსკი-დოლგორუკოვი. იგი აცნობს ახალ ხმოსნებს წყალსადენის მდგომარეობას, თუ რა ზომები იყო მის გასაუმჯობესებლათ მიღებული. შემდეგ აგრეთვე ნატახტარის, ბალახურის, წალკისა და სხ. წყაროებს და აღნიშნა, რომ მხოლოდ წალკის წყაროებს შეუძლიათ უზრუნველჰყონ თფილისი წყლით. თუ თფილისში მოხერხდა წალკიდან წყლის გამოყვანა, მაშინ 100 ვედრა წყალი 10 კაპ. ეღირება, დღეს კი 20 ღირსო. მაგრამ ომიანობის გამო ამ მიზნის განხორციელებაზე დღეს ლაპარაკი არ შეიძლება, საჭიროა მხოლოდ თეორიული მასალების დამზადება და ძველი წყალსადენის გაუმჯობესებაზე დღესვე ზრუნვაო-სთქვა სხვათა შორის მომხსენებელმა. მოყვანა მეტად საინტერესო გამოკვლევა, ბევრ საყურადღებო ცნობებს იძლევა.

ამხ. დ. ტოპურიძის წინადადებით მოხსენება გადაეცა გამგეობას, რომელსაც დაევალა რაც შეიძლება ჩქარებით მიიღოს ზომები წყალსადენის გასაუმჯობესებლათ, საბოლოოდ კი კითხვა დაუშვას წყალსადენის კომისიასთან ერთად.

ვინაიდან ... დრო რჩებოდა, ქალაქის თავის თხოვნით საბჭომ შეცვალა დღის წესრიგი და განიხილა შედარებით საჩქარო კითხვები. აირჩიეს 5 წარმომადგენელი სადგურების სასურსათო კომიტეტში. არჩეულია გ. ... (დ.), გ. ყარაჯიანი (ს.-დ.), დ. მერაბიშვილი (...), იანაიკიანი (დაშნ.), ან. ბოგდანოვი (ს.-ნელი).

... სარქინო ინსტიტუტის ... შესახებ მოხსენებას აკეთებს გამგეობის ... მან აღნიშნა ასეთი ... დიდი მნიშვნელობა და მოუწოდა ... თავისი წარმომადგენელი გაგზავნოს ... მომწყობ კომიტეტში. ... ხმ. ... დაარსებისა, მაგრამ ასეთი ინსტიტუტის შემდეგში განხილვას და მოითხოვს მუშათა წარმომადგენლების არკომიტეტში ... კავშირიდან და ჩვენს (სამს ... კასებიდან). არჩევნები გასამს საბჭოს სხდომისათვის. ქალაქის თავი ... უნდა აირჩიონ აგრეთვე ... პროფესიონალურ კავშირების ... სადგურის ... გ. ვესტერმანი ... (კ.-დ.) წინააღმდეგია კომიტეტში მუშათა წარმომადგენლების არჩევისა.

ქალაქის ელექტრონის სადგურის შესაკეთებლათ გამგეობამ მოითხოვა 4 ათასი მან. საბჭომ ნება მისცა გამგეობას შეუტანოს ეს თანხა ხარჯთ-აღრიცხვაში.

... მოსამსახურეთა განცხადების შესახებ მოხსენებას აკეთებს ქალაქის თავი. ქალაქის დროებით თავისუფლების მიეცემა კომიტეტმა დაადგინა გაიწვიოს სამხედრო სამ-

საბურში ტრამვაის მუშები. მუშებმა მიმართეს გამგეობას 12 აგვისტოს და მოითხოვეს, თუ გაიწვიეს სამხედრო სამსახურში, მიეცეთ მათ 3 თვის ჯამაგირი, უზრუნველყოფილი იქნეს მათი ოჯახები, დემობილიზაციის შემდეგ მათ მიეცეს ისევ ძველი ადგილი და სხ. მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას მოუნდება 1 ნახ. მილიონი მანეთი. გამგეობა სამართლიანათ და ნორმალურათ სცნობს მუშების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებასო, სთქვა მომხსენებელმა.

ხმ. ა. მ. არღუთინსკი-დოლგორუკოვი (ს. რ.) მოითხოვს მუშების მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების საკითხთან ერთად განხილულ იქნას საკითხი, თუ სად გამოინახოს ამისათვის საჭირო თანხა. გ. ქურული მოაგონებს საბჭოს, რომ ეს საკითხი უკვე ირჩევა საფინანსო კომისიაში.

ტრამვაის მუშათა საკითხი გადაეცა ტრამვაის საფინანსო და შრომის კომისიას.

გადაწყდა დაიქირავონ სამი თარჯიმანი ქართულ, სომხურ და თათრულ ენებისა. თითოეულ თარჯიმანს მიეცემა თვეში 200 მანეთი. ცეცხლის მქრობელ რაზმის ხარჯებისათვის გადაიდო დამატებით 21788 მან. 99 კ.

სხდომის დასასრულ ქალაქ. ს თავმა გააცნო საბჭოს გამგეობას წევრთა შორის საქმეების განაწილება.

ვენე ალათიშვილი.

სახალხო ინსპექტორების შესახებ.

სახალხო ინსპექტორების დანიშნვა ქუთაისის გუბერნიაში გაჭიანურდა. აპრილის საზოგადო ყრილობაზე სახალხო მასწავლებლებმა, სხვათა შორის, ამ კითხვაზედაც იქონიეს მსჯელობა და როგორც ბევრი სხვა საკითხება, ესეც პარტიული თვალსაზრისით იქნა გადაწყვეტილი. საზოგადო კრებამ დაადგინა: ინსპექტორები დაასახელონ პარტიათა ბიუროებმა (თითო პარტიამ თითო კანდიდატი), კანდიდატთა სია წარუდგინოს მასწავლებლებს და თუ მოიწონებდენ, ყველანი ჩაითვლებიან არჩეულად. ხშირად მომხდარა, რომ საზოგადო კრებაზე გამოუტანიათ შემცდარი დადგენილება, რომელიც შემდეგ იმავე კრებას უარუყვია. მაგალითისათვის შორს არ მოგვიხდება წასვლა, საკმაოა გავიხსენოთ საოლქო სამასწავლებლო ყრილობის მუშაობა, სადაც წინა დღის მიღებული რეზოლიუცია მეორე დღეს გადასინჯულ იქნა და ერთ ხმათ უარყოფილი (გაიხსენეთ ბიჩის პროექტი ინსტიტუტის შესახებ). ასეთივე შეცდომა დაუშვა საზოგადო კრებამ, როცა ხსენებული დადგენილება გამოიტანა ინსპექტორების მოწვევის შესახებ. როგორც ნაუცბათევი, ცხოვრებამ ეს დადგენილება არ გაამართლა. საინსპექტორო კანდიდატებმაც (ზოგმა რასაკვირველია, და არა ყველამ) უხერხულად იცვნეს თავისი კანდიდატურა ძალით მოხვიათ თავზე უცნობი რაიონისათვის და მოხსნეს.

ეს ნაუცბათევი დადგენილება ივნისის პირველ რიცხვებში ფილიალურ განყოფილებათა წარმომადგენლების მიერ გამგეობასთან ერთად ხელმეორედ იქნა გადასინჯული. უკანასკნელი ყრილობა იმ აზრს დაადგა, რომ ამ წესით ინსპექტორების მოწვევა ყოვლად შეუძლებელია და უმჯობესად იცნეს თვითეულ რაიონს დამოუკიდებლად აერჩია თავისი ინსპექტორი, ხოლო დირექტორის თანამდებობის მაგიერ უნდა დაწესებულიყო მეხუთე ინსპექტორის თანამდებობა და ისეთივე კალეგიალური მართვა გამგეობა უნდა მოეწყოთ, როგორც ეს უკვე მოწყობილია თფილისის დირექციაში.

ამ დღეებში ჩვენ ვტყობილობთ, რომ კავშირის გამგეობას უკანასკნელი დადგენილება თავის ნებით შეუცვლია და პარტიათა ბიუროს მიერ დასახელებულ კანდიდატებს უდგენს მასწავლებლებსო.

ფილიალურ განყოფილებათა წარმომადგენლების ყრილობა მთელი კავშირის მასწავლებლობას წარმოადგენს და არ ვიცი როგორ შეეძლო გამგეობას უკანასკნელთა დადგენილება თავის ნებით დაერღვია და როგორც ცხოვრებისაგან აგრეთვე კანონიერი ყრილობისაგან უარყოფილი წესი მოეხვია თავზე მთელი მასწავლებლობისათვის. არ ვიცი, როგორ მოახერხებს გამგეობა თავისი ქცევის გამართლებას, მე კი ჩემდა თავად უნდა ვაღიარო საჭიროდ, რომ მიუხედავად იმისა, რომ ერთი ორი საინსპექტორო კანდიდატს. თუმცა პირადათ ძალიან პატივსა ვსცემ, მაგრამ მიუხედავად ამისა, როცა ჯერი მიდგება კანდიდატთა სიის მიღება-არ მიღებაზე, საერთო სიას შავი კენჭით უნდა გავუმასპინძლდე. სხვაფრივ ვერც ერთი სახალხო მასწავლებელი ვერ მოიქცევა, თუ კი ის ცოტათ თუ ბევრათ პატივსა სცემს თავის ფილიალს.

თუ ფილიალების წარმომადგენლებს არ ენდო გამგეობა, რომლებიც მისი ინიციატივით იყვნენ მოწვეულნი, იმ შემთხვევაში უნდა მოეწვია საზოგადოება მასწავლებლებისა ან ცალკე ფილიალების კრებები, სადაც ადგილობრივ ხელ-მეორედ გაირჩეოდა და ეს საკითხი.

საინსპექტორო კანდიდატების დასახელების შესახებაც იგივე წინ დახვდობა. სანამ სხვა უკეთესი ორგანო არ შეგვიქმნია, სახალხო ინსპექტორს დიდი მნიშვნელობა აქვს სკოლის ცხოვრებაში. ჩვენს სკოლას და მასწავლებლობას ესაჭიროება ისეთი ხელმძღვანელები, რომლებიც, ახალს რასმეს გაგვიგონებენ მათ და დამახინჯებულ დამონებულ სკოლას სულს ჩაუდგამენ და განახლებენ და არა ისეთები, რომლებიც ინოვსკი-რუდოლფების „ერთგულ ჩინოვნიკებად" ითვლებოდნენ და ჩინ ორდენებით აქვთ გულ-მკერდი აჭრელებული.

ამასთანავე არც ერთმა კანდიდატმა მეგრული ენა და ზნე ჩვეულება არ იცის. ნუ თუ არ მოიძებნოდა მთელ სამეგრელოში შესაფერი კანდიდატი? ალბათ ყველა კანდიდატებს სახეში აქვთ იმერეთი ან გურია და თუ სამეგრელოში წასვლა და სამსახური მოუხდება, მაშინ უარს იტყვის. ან კიდევ თუ ვერ შეთანხმდენ ამაზე, ხელმეორედ უნდა მოგვმართონ მასწავლებლებს ან უარს თუ იტყვის რომელიმე რაიონის ინსპექტორი, მთელმა მასწავლებლობამ უნდა ვეძებოთ კენჭი სხვა კანდიდატს. ერთი სიტყვით, აქ იმდენი უხერხულობა იბადება, რომ ჩემის აზრით, უმჯობესია საოლქო სამასწავლებლო საბჭოს ხელში იყოს ინსპექტორების დანიშვნა, მით უმეტეს, რომ ამ საბჭოში რევოლიუციონურ ელემენტებთან ერთად საუკეთესო პედაგოგები არჩეულია მასწავლებელთა საოლქო ყრილობის მიერ. ერთი სიტყვით, ან რაიონმა, მასწავლებლობამ, თვითონ აირჩიოს თავისი ინსპექტორი, ან ის დანიშნოს საოლქო საბჭომ, სხვა წესი ჩვენ არ გვინდა.

მასწავლებელი ნესტორ კიკალიშვილი.

საქველმოქმედო საზოგადოების საყურადღებოთ.

(მცირე შენიშვნა).

როგორც მკითხველ საზოგადოებას მოეხსენება, ჩვენი ქართველ საქველმოქმედო საზოგადოების უმთავრეს და უპირველეს მოვალეობას შეადგენს ზრუნვა, ნივთიერათ და კულტურულად ამაღლება და გამაგრება ომისაგან დაზარალებულ აჭარლების და ლაზებისა.

მსოფლიო ომმა ამ პატარა, მაგრამ ბუნებით დაჯილდოვებულ მხარეს, თავისი კლანჭები გაკრა და საშინელ, აუტანელ მდგომარეობაში ჩააყენა. ჯერ იყო და ოსმალთა მხედრობამ გაანადგურა და უმეტესობა აჭარელ მცხოვრებთა ძალათ ოსმალეთში წაასხა; დარჩენილებს კი რუსების მხედრობამ მოუღო ბოლო. ჩვენ არ შევუდგებით უკვე ცნობილ ფაქტების ხელმეორეთ გადმოცემას, ვიტყვით მოკლეთ, რომ ორი მაჩხუბარი ძლევამთა შორის კოხაკი შუაში გაიჭყლიტა.

და აი, ქართველ მოწინავე საზოგადოებამ მიაქცია ყურადღება და უხვი ნივთიერი დახმარება გაუწია გაჭირვებაში მყოფ თავის ძმებს.

ლაზები და აჭარლები არ დაივიწყებენ ქართველების ასეთ თავგამოდებულ მოსარჩლეობას, ისინი ვერ დაივიწყებენ მათ მედგარ დამცველს, მათ მოამაგე აკაკი ჩხენკელს. მაგრამ ჩვენ დღეს ეს არ გვაინტერესებს. ჩვენი სურვილია საქველმოქმედო საზ. მუშაობას ორის წლის განმავლობაში, გაკვრით გადავხედოთ და მისი დადებითი თუ უარყოფითი მოღვაწეობა აღვნიშნოთ. სამწუხაროთ უნდა ვსთქვათ, რომ საქველმოქმედო საზ. მოქმედება აქ ვერ არის რიგზე დაყენებული.

სოფ. სარფში (ლაზისტანია) ისევ ძველი წესწყობილების დროს, საქველმოქმედო საზ. აუარებელი ნივთები მოუტანია აქაურ მცხოვრებთათვის, როგორიც მაგალითად: საცვლები, წაღები, შაქარი და სხვა, და ყველა ეს ებარა აქაურ პოლიციის ურიადნიკს. ეს უკანასკნელი კი ისე უყურებდა ამ მიბარებულ ქონებას, როგორც საკუთარს და როგორც მოეპრიანებოდა ისე ყიდდა და თავისი უძირო ჯიბეს ივსებდა, თუ საჭირო იქნა, ამას აქაური მცხოვრებნი დაამტკიცებენ. რევოლიუციის შემდეგ, აქ. ადგილობრივ მუშების წარმომადგენლებმა, ურიადნიკს ანგარიში მოსთხოვეს, ქონება აღწერეს და დაბეჭდეს კიდეც, და ეს ყველაფერი, რამდენათაც ვიცი, საქველმოქ. ს—ბის განყოფილებას შეატყობინეს ბათუმში. რამოდენიმე ხნის უკან ეს დარჩენილი ქონება დაურიგდა აქაურ მცხოვრებთ. ერთი კვირის უკან ამ სოფელს ეწვია ზემოხსენებული საზოგადოების მდივანი ბ. კობახიძე, რომელმაც ფულები დაარიგა აქ. აი ყველა ამაში გამოიხატება დადებითი მუშაობა ამ საზოგადოებისა.

თუ ნივთიერ დახმარებას მნიშვნელობა ქონდა—ვიტყვი მეტსაც, აუცილებელი საჭირო იყო მოაჯირობიდან დაბრუნებულთათვის, რომელთაც გადამწვარ გადაბუგული დაუხვდათ ყველაფერი. დღეს კი, ვინც ცოტათი მაინც იცნობს აქაურ მდგომარეობას, ის დამეთანხმება, რომ ორის წლის უკან დაწყებული გეგმით მუშაობა აქეთ, დღევანდელ სულ სხვა პირობებში, ყოვლად უაზრობაა. დღეს მდგომარეობა სულ ერთიანად გამოცვლილია. ბათუმ-ტრაპიზონის რკინის გზის დაწყებამ, შოსე გზების გაყვანამ ბევრი ფული დაატრიალა ამ მხარეში და უმწეო მდგომარეობაში მყოფთ სული მოათქმევინა.

და ამიტომ ვამბობ, რომ მათი ნივთიერათ უზრუნველყოფა უკვე ცხადია—და ამ მხრით მათ ჩვენი დახმარება კი არ ეპირვება, მათ ეპირვება სულ სხვა რამ, რაც მათ ამოიყვანს, იმ უვიცობიდან, იმ სიბნელიდან, რომელშიაც ისინი ჩაცვივნულნი არიან. სკოლების გახსნა, განათლების შეტანა—აი რა იხსნის მათ, რა ეპირვება ლაზებს. და საქველმოქ. საზ. ყურადღებაც აქეთ უნდა იყოს მიმართული, მათი მთელი ენერგია და გულისყური ამ გზით უნდა იყოს მიჩერებული, თუ გვინდა ისტორიული გარემოებით მოწყვეტილი ძმები შევიერთოთ და შეგნებული წევრი გავხადოთ თავისუფალ საქართველოს, თავისუფალ ოჯახისა.

ლაზები ძლიერ ჩამორჩენილი ინერტიული ხალხია. სრული უვიცობა და შეუგნებლობა სუფევს ამ მხარეში. სოფ. სარფი 30 კომლისაგან შესდგება. ამ პატარა სოფელში ორი საყავე არის გახსნილი, სადაც დილიდან საღამომდის ლაზი მამაკაცები ლაზღანდარობენ, ბანქოს თამაშობენ და სხვა ასეთები. და მათი ქალებს კი დილიდან საღამომდის მოსვენება არა აქვთ: ოჯახი, ყანა, შინ და გარეთ ყველაფერში ქალია.

დიახ, ასეთია მდგომარეობა აქეთ, სიბნელეში იხრჩობა ეს მხარე და ჩვენი საზოგადოების ვალდებულებაა, რაც შეიძლება საჩქაროთ მიღებულ იქნას ზომები, რომ განათლების სხივმა აქაც შეაშუქოს და ლაზების ამღვრეულ ცხოვრებაში სიცოცხლის ცეცხლი ჩააქვეს.

პლატონ ნარაკიძე.

მთის ხეობაში.

(მიშა ა—ძეს.)

მთას ვესტუმრე, ლაღი ფიქრი ფრთებს შლის, ტოკავს, ეცინება,
ხან მთის მწვერვალს გ დაურბენს, ხან მისს კალთებს ეფინება,
მთათა გრეხილს, მთათა ზოლებს, ამ ზღვის ტალღებს, ამ მძლე ზვირთებს,
ყოფნის ფიქრი ფრთებით ამკობს, იტაცებს და ცას უერთებს.
ვდგევარ მთაზე, ძლევის სიტყვა გარს ევლება, ჩინჩხალს კვესავს,
მწვანე ხევის მწვანე გულზე იშლება და ლხენით მოსავს!..
ნაძვნართ სიტყვა საიდუმლო თითქოს მოჰქრის, გამოგვიხმობს,
ტყე აქ ლხენით ილიმება, ბუჩქიც ჩვენთან მუსაიფობს!..

* * *

მეგობარო, გული მოეც, ლაღ მიდამოს უთხარ სიტყვა,
რაც სიცოცხლემ წარმოშობა, გამარჯვებით რაც რო ითქვა,
დე, ცხოვრების შავ წარსულში დაიფერფლოს ფიქრი მწარი,
ძლევით აღსდგეს მოგონება, თუ ვინ გვყავდა მეგობარი!.
მაღლით ახვალ, იქ ზღვა ფიქრი სხივთ ისრებათ იფრქვევიან,
მზე ახლოა, სხივთა ხმანი ჩვენს ხეობას თავს დაჰქრიან!..
და ცხოვრების მოედანზე დახე რა რიგ ჰქრება ლანდი,
იგი ფრთაა მწარი დროის, როს ბრძოლის ველს ლომად სჩანდი!..

* * *

მაღლით ავალ, იქ შორ სივრცეს ფრთას მოვსტაცებ წითლად მოვრთავ:
მეგობრისთვის წარმოვგზავნი და მეგობარს მით შევმოსავ,
მეგობარო, მაღლით ახვალ თიბდ სივრცეს უთხარ სიტყვა,
რაც სიცოცხლემ წარმოგზავნა, გამარჯვებით რაც რომ ითქვა,
ფოთოლს სიტყვა საიდუმლო ჩვენსკენ მოჰქრის, გამოგვიხმობს,
ტყე აქ ლხენით ილიმება, ბუჩქიც ჩვენთან მუსაიფობს!..
ვდგევარ მთაზე... ძლევის ხმები გარს ევლება, ჩინჩხალს კვესავს
მწვანე ხევის გაშლილ ფრთებზე ეფრქვევა და ლხენით მოსავს!..

გელა.

სრულიად რუსეთის მუშათა კოოპერატივების პირველი ყრილობა.

(რეზოლიუციები).

მუშათა კოოპერაცია და სასურსათო საკითხი.

1) სასურ. კრიზისის უკიდურესობამდე გამწვავება რუსეთში საერთო ეკონომიური კრიზისის ერთ ნაწილს შეადგენს. ეს კრიზისი კი ძველი მთავრობის მოღვაწეობით და ომით არის გამოწვეული. სანამ ომი არ მოისპობილა, კრიზისით გამოწვეული ტკივილების შემსუბუქება შეუძლია მხოლოდ ორგანიზაციულათ შეკავშირებული ძალების და მთავრობის ამ ნიადაგზე მიზან შეწონილ მოქმედებას. გადატან-გადმოტანა და სურსათის განაწილების საქმე უნდა მოეწყოს წინასწარი შემუშავებული გეგმით, რომლის შემუშავების დროსაც უნდა მიღებულ იქნას სახეში როგორც მცოვრებთა საწარმოვო ძალები, ისე მისი მოთხოვნილებანი. გადატან-გადმოტანის საქმის მოწყობის სათბობი და აგრეთვე ნედლი მასალის განაწილების დროს უნდა უარყოფილ იქნას ისეთ საგნებზე ზრუნვა, რომლებიც ხალხისთვის აუცილებელ საჭიროებას არ შეადგენენ. ამასთანავე საჭირო წარმოებათა საქმეში ჩარევა და საჭირო წარმოებათა ტრესტების საფუძველზე მოწყობა.

2) ამასთან ერთად საჭიროა მდიდარ კლასებზე სიმდიდრის მიხედვით ერთდროული გადასახადის შეწერა. წარმოების კანტროლისა და სურსათის განაწილების გარდა კანტროლი უნდა დაწესდეს აგრეთვე ბანკებზე.

3) ამ საქმეთა მოსაწესრიგებლათ უნდა შექმნილ იქნას ცენტრალური და ადგილობრივი ორგანოები დემოკრატიულ საფუძველზე.

4) მუშათა კოოპერაცია პროფესიონალურ კავშირებთან, საქარხნო კომიტეტებთან და მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოებთან ერთად ხელმძღვანელობს მუშათა კლასის ეკონომიური ცხოვრების მოწესრიგების საქმეს.

5) ნაყოფიერად მუშაობა შეუძლია მუშათა კოოპერაციას სასურსათო საკითხის მოწესრიგებაში. მას შეუძლია და კიდეც უნდა მოიმოქმედოს ეს—შექმნას ქალაქებში სასურსათო ორგანიზაციები.

6) მუშათა კოოპერატივები მთელი ძალღონით უნდა დაეხმარონ სასურსათო ორგანიზაციას ადგილობრივ სურსათის მონახმარებელ ცენტრებისთვის შეგროვება შესყიდვა გაგზავნის საქმეში.

7) მუშათა კოოპერატივი ერთად ერთ ორგანიზაციად უნდა გახდეს, სურსათის მცხოვრებთა შორის გამნაწილებელი. კერძო სავაჭროები ყველგან საზოგადოებრივი ხასიათის სავაჭროთი უნდა შესცვალონ. ამ ნიადაგზე მუშაობას დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს.

8) სურსათით უზრუნველყოფის საქმეში მარტო თავისი წევრები კი არ უნდა ყავდეს სახეში მუშათა კოოპერატივს, არამედ—მთელი მუშათა მასა, მთელი მცხოვრებნი ამა თუ იმ ქალაქისა.

რუსეთის ამბები.

კონტრ-რევოლიუციონერები რუსეთის ბევრ ქალაქებში ენერგიით მუშაობენ. ცარიცინში მაგ., ხმებს ავრცელებენ, რომ ცარსკოე სელოში ყოფილ მეფეს სამასხაროთ იგდებენ. ერთხელ, როცა ნიკოლოზი ეზიარა, დარაჯმა მას სცემაო. ნიკოლოზმა დარაჯს არაფერი არ უთხრა, მაგრამ დარაჯი თვითონ შეშინდა, როცა დაინახა, რომ ნიკოლოზს ზიარებას აწვდიდა ღვთისმშობელი და ქრისტეო. ასეთი ამბები სისწრაფით ვრცელდება ხალხში და შეუგნებლებზე შთაბეჭდილებასაც ახდენს. ამ დღეებში პეტროგრადში კონტრ-რევოლიუციონერების შეთქმულობა აღმოაჩინეს. ეს შეთქმულობა მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭომ აღმოაჩინა. შეთქმულების მომწყობთ გადაწყვეტილი ჰქონდათ დროებითი მთავრობის დაპატიმრება. შემდეგ ისარგებლებდენ არეულ-დარევით და ხალხს რევოლიუციის წინააღმდეგ აამხედრებდენ. ამ საქმის გამო ბევრია დაპატიმრებული. მათ ვინაობას ჯერ-ჯერობით არ აშკარავებენ. როგორც ამბობენ, დაპატიმრებულია ყოფილი გენერალი მეზობრაზოვი. კერენსკიმ ამ შეთქმულობის შესახებ მოხსენება გააკეთა დროებითი მთავრობის დახურულ კრებაზე.

20 აგვისტოს პეტროგრადის ზოგიერთ ადგილებში დემონსტრანტები გამოჩნდენ პლაკატებით, რომლებზედაც ეწერა: „ძირს დროებითი მთავრობა, ომი ბურჟუაზიის წინააღმდეგ სრულს გამარჯვებამდე". ვარშავის სადგურზე მათ მიტინგი გამართეს. მილიციის უფროსის განკარგულებით დემონსტრაციას სამხედრო მოტოციკლეტთა დარაჯები გაჰყვა. ღამით დემონსტრაცია დაიშალა.

— რა ხდება ჯარში?— [illegible] ჩვენ მოყვანილი გვქონდა „დამკვრელი" ბათალიონის მიერ დასავლეთ ფრონტზე „ზემგორის" დრუჟინის ორი მუშის დახვრეტის ამბავი ამის შესახებ „პეტ. მ. და ჯ. დეპ. საბჭ. უწყებები" სწერს: დაღუპულ მუშებს ვეღარ გავაცოცხლებთ, მაგრამ შემდეგში ყოველივე ზომები უნდა იქნას მიღებული, რომ ჯარი დაცულ იქნას ისეთი მოვლენებისაგან, რომელთა მეოხებით ჯარს გახრწნისაგან დახსნის და იქ რევოლიუციონური წესიერობის აღდგენის სახელით ჯარში კვლავ გამეფდა უფლებობა, ძალადობა-აღვირ-წახსნილობა. ჯარებიდან აუარებელი ცნობები მოდის, რომლებიც აშკარათ ამტკიცებენ, რომ იქ გამეფებულა დაუსრულებელი ჩხრეკა დაპატიმრება ანგრევენ თურმე ჯარით ორგანიზაციებს, შემოუღიათ სალამის სავალდებულო მიცემა და სხ. ჩამოთვლილია აგრეთვე ისიც, თუ როგორ ამცირებენ ჯარისკაცის ადამიანურ ღირსებას. ამას სჩადიან რევოლიუციის მტრები და ამით შურს იძიებენ იმ დამცირებათა საპასუხოდ, რომლებიც მათ რევოლიუციის პირველ დღეებში განიცადეს ყველგან ასეთ მოვლენას, მართალია ადგილი არ აქვს, მაგრამ ეს ამბავი ყველა ჯარებში ვრცელდება და ჯარიც, რომელმაც ერთხელ თავისუფლება იგემა დაფარული რისხვით გამოხატავს თავის დამოკიდებულებას ასეთი მოვლენისადმი. ჯარი უნდობლად უქერის ოფიცერთა უმრავლესობას, რომელთა დანაშაული შეიძლება იმაში იყოს, რომ მათ თვითმპყრობელობამ საშვალება არ მისცა მომზადებისა, შეგნებული მოქალაქენი გახდარიყვენ და რევოლიუციის გზაზე დამდგარი ჯარის მეთაურობა შესძლებოდათ. ასეთი მოვლენების წყალობით ჯარის მასსაში საძნელო ხდება რევოლიუციონური წესრიგის აღდგენის შესახებ რაიმეს გაკეთება. ჯარის კაცები რევოლიუციონური წესრიგის აღდგენას აღარებენ იმ დამცირება—ძალადობას, რომელსაც ისინი ამჟამად განიცდიან, ამაში ისინი იგივეობას ხედავენ. მიუხედავად მიღებული სასტიკი ზომებისა, ჯარში ფეხს იკიდებენ ანარქისტული აზრები. ყოველგვარი ზომები უნდა იქნას მიღებული, რომ ჯარში აღდგენილ იქნას ნამდვილი რევოლიუციონური წესრიგი, მიუხედავად იმისა, რომ აქ დიდ წინააღმდეგობას გასწევენ კონტრ-რევოლიუციონერები. და თუ სხვა საშუალებით ვერას გავხდებით, უნდა მივმართოთ ძალას—„რკინას და სისხლს".

— **მისაბაძი მაგალითი.** ვაჭარი ონუფრიევი მივიდა ნოქართა კავშირში პეტროგრადში და განაცხადა: ახალ მოსამსახურეებთან დაქირავების პირობები უნდა შევიმუშავო კავშირთან შეთანხმებით.

კავშირის მდივანმა უთხრა: მოსამსახურეს წელიწადში თითო თვის დასვენების ნება უნდა მისცეთ ჯამაგირის შენახვით.

ვაჭარი დათანხმდა.

თუ ვინიცობაა, მოსამსახურეს ადგილიდან დაითხოვთ, უნდა მისცეთ სამი თვის ჯამაგირი, ეუბნება მდივანი,

ვაჭარი უპასუხებს: არ შეიძლება ორი თვის ჯამაგირით დაკმაყოფილდეს მოსამსახურე?

— არა, მიუგებს მდივანი, სამი თვის უნდა მისცეთ.

— კეთილი. თანახმა ვარ—ამბობს ვაჭარი.

თუ ვინიცობაა წარმოება დაიხურება სრულიად, მოსამსახურეს 6 თვის ჯამაგირი უნდა მიეცეს.

ამაზეც სიტყვის უთქმელად დასთანხმდა ვაჭარი.

მუშათა ცხოვრება

თფ. რკინის გზის სადგური. 7 აგვისტოს თფილისის რკ. გზის სადგურზე კინაღამ ერთი უბედურება დატრიალდა. ვიღაც აფიცერს მოპარეს ნივთები. ეჭვით დაიჭირეს ჯარისკაცი, როგორც დაინახეს მგზავრმა ჯარისკაცებმა, ადგნენ ჯგუფ-ჯგუფად. დაიწყეს ყვირილი და საცემათ მიწევა. ამ დროს ერთი ხანში შესული ქალი დარბოდა სადგურის ბაქანზედ ყვირილ-ტირილით. როდესაც გამოიკითხეს მიზეზი ტირილისა, აღმოჩნდა რომ მისთვის მოეპარათ ნივთები და ჯარისკაცზე აჩვენებდა. როდესაც დაჭერილი ჯარისკაცი უჩვენეს, ეს იყოვო იყვირა. სადგურის აღმასრულებელმა კომიტეტის წევრებმა ცნობა მიიღეს, რომ ვიღაც ჯარისკაცმა მიაბარა ბარგის შესანახავ კამერაში ნივთები. ბარგის შემნახველი გაიფიქრებდა, რომ ვინც ბარგისთვის მივიდოდა, კომიტეტისთვის წარედგინა. როდესაც მიბარებული ნაპარევი ნივთები მოითხოვა, ის კომიტეტში გამოგზავნეს. ქალმა თავისი ნივთები იცნო და ჩაიბარა. ამ გვარათ უდანაშაულო ჯარისკაცი უბრალოთ კინაღამ ბრბოს მსხვერპლი შეიქნა და ვერც გადარჩებოდა წამებით სიკვდილს, რომ ამ დროს მის იღბლათ სადგურში შრომის მინისტრი სკობელევი არ მოსულიყო. როდესაც გაიგებიეს მას, რომ ჯარისკაცები თვითგასამართლებას აპირობენ, სკობელევი მივიდა ბრბოსთან და მიმართა სიტყვით. გაკიცხა მათი ასეთი მოქმედება და უთხრა: „შეიძლება მე თვითონ შევიქნე უდანაშაულო მსხვერპლი ასეთი გასამართლებისა მაგრამ მაინც ვიტყვით, რომ ეს ისეთი გასაკიცხი და დასაგმობი საქმეა, რომელიც საშვილიშვილო ჩირქს სცხებს კაცობრიობას". ამ სიტყვებმა ისეთი გავლენა იქონია ჯარისკაცებზე, რომ თითქოს ცივი წყალი გადაასხესო და ხელმათ მოშორდენ თავის მსხვერპლს.

16 აგვისტოს საღამოს ქონდა ალაგი ასეთივე გაამართლებას. ვიღაც თათარს ჩემოდანში აღმოაჩნდა რამდენიმე ასეული პატრონა. ის წაიყვანეს ჩვენების ჩამოსართმევათ. ეს გაიგო რამდენიმე ჯარისკაცმა და დაიწყეს ყვირილი, ასტეხეს ერთი აურ-ზაური და დაჭერილთან გაჩნდა რამდენიმე ათასი ჯარისკაცი მოითხოვდნენ დაჭერილის ნაცვლად ნაკუწად ქცევას, არავითარი თხოვნა დარიგებამ არ გასჭრა. ბრბოს თანდათან ემატებოდა სადგურის ახლო მახლოდან. ადგილი სულ გაიჭედა ხალხით. ზოგიერთი გაცხარებულ აგიტაციას ეწეოდა ნაჭერ-ნაჭრათ ვაქციოთო. სატუსაღოში რომ გაგზავნონ—ხვალვე გამოუშვებენ და გაამართლებენო. სადგურის კომიტეტმა ტელეფონით აცნობა მილიციის უფროს მ. და ჯ. საბჭოს. ქალაქის კომენდანტს დახმარება სთხოვა ჯარით რომელიც ერთი საათის შემდეგ მივიდა. ჯარის მოსვლამდის როგორც იყო დაჭერილი თათარი რამდენიმე კომიტეტის წევრებმა გამოაპარეს ბრბოს და უნდოდათ დაემალათ სადმე, მაგრამ გაიგო ბრბომ თუ არა, ხელათ ალყა შემოარტყა. როგორც იქნა დიდი ხვეწნა მუდარის შემდეგ და ჯარისკაცთა თანხლებით გაუშურენ იმ ადგილისკენ სადაც დაჭერილი უჩვენებდა, როგორც პატრონების საწყობს, საიდანაც მან ეს პატრონები შეიძინა. ვაგზლის ქუჩაზე კიდევ შეაჩერეს ჯარისკაცებმა და იქ კი ახალი ჯგუფი ჩაერია. ამის საწინააღმდეგოთ გამოვიდა ვიღაც კაზაკის აფიცერი და ხალხს წესიერებისაკენ მოუწოდა. ვიღაც [illegible] ჯარისკაცმა მას გვერდებში თოფის კონდახი ჩაარტყა და აფიცერი ცოცხალ მკვდარი მიწაზე დაეცა. ამის შემდეგ სადგურის კომისარმა ამხ. შარაშიძემ ზოგიერთი შეგნებული ჯარის კაცების დახმარებით დაჭერილი თათარი ვორონცოვის

ძეგლამდის მიიყვანა და იქ კი მილიციის უფროსის განკარგულებაში გადასცა.

სალხინი.

ბათუმი. 9 ივლისს რკინის გზის ადმინისტრაციის კომიტეტის ინიციატივით მოწვეულ იქმნა კრება ბათუმ ნავთსადგურის რკინის გზის მოსამსახურეებისა. კრების თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა ბ. ათოიანი. აგენმა მომხსენებელმა სექციის მოწყობის მუშებისათვის სამკითხველო და აწყობს სახალხო სახლს. სამკითხველოს ყოველ დღე 13 სხვადასხვა ჟურნალ-გაზეთი მოსდის. სახალხო სახლის დასაარსებლად სექციამ გამოუხატა რკინის გზის პირველ უბნის თანამშრომს ბინა. ეს სახლი უნდა გადაკეთდეს, რასაც დასჭირდება 25 ათასი მანეთი. ეს თანხა გამოტანილ უნდა იქნას ადგილსავე რკინის გზის სამმართველოდან და შემდეგ კი ყოველ თვიურათ უნდა გამოერიცხოთ ჯამაგირიდან ბათუმ ნავთსადგურის რკინის გზის მუშებს.

ამის შესახებ რამდენიმე ამხანაგმა ილაპარაკა და ბოლოს ერთხმათ დაადგინა გადადონ თავიანთი ჯამაგირიდან რკინის გზის სახალხო სახლის ასაშენებლად 1 პროც. და ეს ფულის თანხა იქმნას გამოტანილი რკინის გზის სამმართველოდან.

ამრიგად 9 ივლისს ბათუმ ნავთსადგურის რკინის გზის მუშებმა საძირკველი ჩაუყარეს ორ კულტურულ დაწესებულებას.

„Amicus".

ჩაქვი. 1917 წლის 31 ივლისს მოხდა მუშა-მოსამსახურეების საერთო კრება. თავმჯდომარედ ერთხმათ არჩეულ იქმნა ამხ. ა. ქიქოძე. კრებამ დაადგინა: წრეგ ბათუმის მუშათა საბჭოს დეპუტატები ჯიბიძე და ჯიჯიძე, რომლებმაც ვერ შეასრულეს მუშების დეპუტატების სახელის მნიშვნელობა. ბათუმის მუშათა საბჭოში დეპუტატებათ არჩეულ იქნენ შემდეგი პირები: ვ. მამინაიშვილი, ი. კაცილაძე, ი. გოგუაძე, შ. ილამიძე, ი. ფუსვანიძე, რ. ჯაჯანიძე და ქ. აბესაძე. მათ კანდიდატებათ: ა. ლორჩია, ს. გოგუაძე, ტ. ორმოცაძე, ი. გოგუაძე, ფ. დევიძე, ე. კორძაძე და გ. კაპანაძე.

კოლექტივის დავალებით ხერგო გოგიშვილი.

რევოლიუცია პროვინციაში

მოქმედი ჯარი. 13 ივლისს № კავკასიის მსროლელ პოლკს საერთო მიტინგზე ხანგრძლივი კამათი გაიმართა პეტროგრადში 3—5 ივლ. მომხდარ ამბების შესახებ; აგრეთვე მრავალი საყურადღებო სიტყვები იყო მე-7, 8 და 11 ჯარის სამარცხვინო უკან დახევაზე. მიტინგის შემდეგ პოლკმა ერთხმად გადასწყვიტა: გაეგზავნოს დეპეშა კავკასიის ჯარის შტაბში, და სთხოვოს გადაარქვან სახელი „სიკვდილის პოლკი" (Полкъ смерти). მეორე დეპეშა გაგზავნილ იქნა სამხედრო მინისტრის კერენსკის სახელზე, პოლკი მას სრულ ნდობას უცხადებს, მზათ არის პირველ მის დაძახილზე წავიდეს იქ, სადაც უფროსები საჭიროებენ, დარაჯათ დაუდგეს თავისუფლების კარებს.

არ გასულა ამის შემდეგ ერთი თვე, რომ ამ პოლკს რამოდენიმე უსინდისო პირმა სამარცხვინო ჩირქი მოსცხო. 6 აგვისტოს საღამოს 11 საათზე 5 შეიარაღებული ჯარის კაცი თავს დაესხა სომხების სოფ. სადახლოს. ძალით გატეხეს მისკ სარქისოვის სახლის კარები და როგორც ამბობს სახლის პატრონი, საკუთარი მუქარით წაიღეს 2,500 მან, ამით არ დაკმაყოფილებულა მათი გული და თოკით შეკრული გაიტაცნიან სარქისოვის ცოლი. 7 აგვისტოს დილის 5 საათ. იპოვნეს განაწამ—გაუპატიურებული ქალი და პოლკის უფროსთან მიიყვანეს „მწარე ცხოვრება გვქონდა თათრების ხელში, მაგრამ თქვენთან უარესი გვემართება. არავითარი იმედი არ დაგვრჩენია, როცა თქვენმა ჯარის კაცებმა უკანასკნელად პატიოსნება აგვაცალეს. აწ ჩვენ სიცოცხლეს სიკვდილი სჯობს" განაცხადეს მათ. პოლკის უფროსის ბრძანებით ხამოვე დამნაშავე დაიჭირეს, ერთი მათგანი კომანდის საბჭოს წევრი აღმოჩნდა. (ორი კი ამხანაგებმა არ გასცეს). დამნაშავეთ განაცხადეს: ქალი ნებით გამოგვყვა და ფულზედ კი უარი სთქვეს. გამოძიება სწარმოებს საველე სასამართლოში გადასაცემად.

კავკ. მოქ. ჯარ.-კ ხერაპიონ ფარცხალაძე.

ზემო აჭარა. ამ დღეებში აქ მოხდა სასოფლო და სარაიონო კომიტეტების არჩევნები. მთელი ზემო აჭარა დაყოფილ იქნა 12 საარჩევნო უბნებათ. არჩევნები ხდებოდა ფარულად კენჭის ყრით. ხულოში არსებობს მოწინავე წრე რომელმაც შეძლო თავის კანდიდატის გაყვანა სარაიონო კომიტეტში. აქ აღების და ბეგების წარმოყენებული კანდიდატი—მეგი დიდი ხმის უმეტესობით გაიყვანეს, რის შემდეგ ამათ სცადეს ბნელი ძალების საშუალებით სხვა მივარდნილ სოფლებში გაეყვანეს. აღსანიშნავია ის გარემოება, რომ ზოგიერთი თავხედი აღები დღესაც უბოდიშოდ ცდილობენ ყოველივე საქმის სათავეში ჩადგომას. ეს ბატონყმები ბევრგვარ პროვოკაციას ეწევიან და უშინებენ ხალხს, თუ ბეგების ბატონობა მოისპო მათში, იმ შემთხვევაში ამათ ვითომც დაღუპვა მოელით. სწავლა-განათლებას და ყოველგვარ ჟურნალ-გაზეთებს მოკლებული ხალხი დაბნეული არის და ამათი ყურმოკლე ხდება.

ხულოში არსებობს სახაზინო დუქანი, რომლითაც უმეტეს შემთხვევაში ადგილობრივი ბეგები და აღები სარგებლობენ. ღარიბ-ღატაკ ხალხს კი თითოზე ნახევარ გირვანქა შაქრის დანაწილებისათვის დღის განმავლობით ისტუმრებენ. ამათ,—გაიძახიან ეს ბატონყმები, რომ ჩაის არ მიირთმევენ შაქარი არც ესაჭიროებათ. ერთმა უფროსთაგანმა მრისხანე მეგს შემდეგი პასუხი გასცა: „ჩემ კუთვნილ ნახევარ გირვანქა შაქარს, ბეგო, ლობიოს მიგაწვდი და შენ კი არ შეგაწვდი". ამ გმირის ცინიზმი თავის ქოთაში ჩაიწერა შემდეგში ლობიოს მოგზავნილი... ნაშავეებს. ხალხში მოკლევიდგე აგვარებით მოსამსახურე ფარულ წინააღმდეგ... საქმიანობის გადასახლებით გვქონდებიან. საჭიროა ამ გარემოებას დროზე ყურადღება მიაქციოს და აპროლებამაც იგრძნოს მთელი რუსეთის მცხოვრებლებისათვის მოპოვებული თავისუფლება.

ს. ზემო აკეთი (გურია). ამ დღეებში მოხდა ქალთა კავშირის წევრთა კრება. კრებამ განიხილა შემდეგი კითხვები: ჯარისკაცის ცოლების მოწყობა; საკვირაო სკოლა; სასკოლო ქონების გაზიარება; მოსწავლეთა დახმარება; სოც.-დემ. ორგანიზაციაში წევრად ჩაწერა და სხვ.; კრებამ შემდეგი დადგენილება გამოიტანა: ვინაიდან პრიკვერვის სკოლის დამაარსებელ კომისიას ჯერ კიდევ მუშაობა არ დაუმთავრებია, დაევალა იმავე კომისიას მიიღოს ენერგიული ზომები ამ საქმის მოსაგვარებლად; დაადგინა გახსნას უფასო საკვირაო სკოლა. და მეცადინეობა გამართოს ჯერ-ჯერობით კვირაში ორ ხელ; სესხის ფაბრიკის შესახებ საკითხი დატოვებულ იქნა ღიათ. ბიბლიოთეკის საკითხის შესახებ კრებამ დაადგინა: მიიღონ ქალებმა მხურვალე მონაწილეობა ... გადახდილობრივ მოსწავლეთა ... გარჩევების საქმეში. გამონახონ საშუალებანი მისი განახლებისა და დაუყონებლივ ჩაეწერონ წევრებად. სოც.-დემ. პარტიაში ქალების წევრად ჩაწერის შესახებ კრებამ წინადადება მისცა იმ პირებს, რომლებიც კი თანაუგრძნობენ ამ პარტიას, დაუყონებლივ ჩაეწერონ პარტიაში და სხვებთან ერთად იკისრონ ამ ორგანიზაციაში მუშაობა და სხვა.

მინაური.

პროვინციის ცხოვრება.

ს. საჯავახო (გურია). საჯავახოს სამომხმარებლო კოოპერატივი „კავშირი" დაარსდა წარსულ 1916 წლის თებერვალში. სრული წლის ანგარიშიდან სჩანს, რომ წმინდა მოგება 5000 მანეთამდე დარჩენია. დღეს წევრთა რიცხვი 800-მდე აღწევს და უდიდესი ნუგეშით შეუძლიათ ამ მარაოდამ, რომ მუშა ხალხისთვის მეტად საჭირო, კულტურულ დაწესებულებას. მხოლოდ სამწუხაროა ის, რომ დღიდან დაარსებისა კოოპერატივის წარმოებაში მეტად ბევრს, არა სასიამოვნო მოქმედებებს ჰქონდა ადგილი, რაც ზოგიერთი უკვე იყო გამოცხადებული გაზეთებში. მაგ., ივლისში გამგეობამ სარევიზიო კომისიასთან ერთად ადგილიდან დაითხოვა და ქუჩაში გაისტუმრა ერთი ნოქარი (ს. დ.) ნესტორ გაგუა, რომელიც გამოჩენილი საზოგადოებრივ მოღვაწეა აღმასრულებელ კომიტეტში ჰყავს ხალხს არჩეული. აღმასრულებელმა კომიტეტმა ყურადღება მიაქცია ამ გარემოებას და მოიწვია მიტინგი სოფ. საჯავახოში 23 ივლისს. გამგეობას მოსთხოვეს მიზეზები ნოქრის ხალხის დაუკითხავად ადგილიდან დათხოვნისა. გამგეობამ წარმოადგინა სხვადასხვა უმნიშვნელო ბრალდებები. შემდეგ არჩეულ იქმნა კომისია საქმის ჯეროვნულ გამოსაძიებლად და განაჩენის გამოსატანათ. არჩეული არიან: თამარა კალანდაძე, ილია თარხნიშვილი, ილარიონ თარგამაძე, ფილიპე ლეჟავა და მელქისედეკ თავზაძე. რასაც გამოარკვევს ხსენებული კომისია, ამას მალე დაგინახავთ. ხოლოდ აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ თუ გამგეობამ მომავალში მაინც თავისი მოქმედებები მშრომელი ხალხის ნება-სურვილებს არ დაუქვემდებარა, „კავშირის" საქმე აუცილებლად შეფერხდება და ეს ბოლოს თვით გამგეობისთვისაც არ იქნება სასიამოვნო. საჭიროა გამგეობამ თავი დაანებოს კინკლაობას და ხალხს შეუკითხავად ნოქრების ქუჩაში გასტუმრებას. საჭიროა გამგეობისგან მეტი გულწრფელი მოღვაწეობა. წევრებში დიდ უკმაყოფილებას იწვევს ის გარემოებაც, რომ საჭირო ნივთები ხელოვნურად მეტად ძვირად ფასებში იყიდება კოოპერატივში.

„მელქისედეკ".

ბაგარაძე ბახმარო. ამ წლის 27 ივლისს მოხდა ბახმაროს საზოგადოების „ჯანმრთელობის" წლიური კრება. სხვათა შორის კითხვა აღიძრა ბახმაროზე საავტომობილო კარგი გზის გაყვანის შესახებ. კრებამ აირჩია კომისია, რომელსაც დაევალა ამ საქმის მოწესრიგება და საშუალების გამონახვა. ბახმაროზე გურიიდან მიდის სამი გზა: ჩოჩხათის, ხიდისთავის და გოკვეთის. ამიტომ ზოგიერთებს ეშინოდათ კომისია პროპორციონალურათ აერჩიათ. კრებამ ასეთი აზრი უარყო, მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი წინადადება სრულიად სამართლიანი და საქმესთან შეფერებული იყო. კომისია არჩეულ იქნა. ღმერთმა ხომ იცის რა რომ თვითოეულს ჯგუფს სხვებზე არ უმართლებდნენ იმედი ჰქონდა პროპორციონალურათ თითო თითო კანდიდატი (ნაწილში) ხუდა ზრუნვის და ხიდისთავის. დანარჩენი სამი კი ჩოჩხათისას. კომისია კი აირჩიეს, მაგრამ ამით საქმე გათავდება თუ არა, ეს ვინ იცის.

პატრიკე თალაკვაძე.

ს. უზანეთი (სამეგრელო). აქ არსებობს ერთ-კლასიანი სამინისტრო სკოლა და წვრილი საკრედიტო ამხანაგობა. როგორც ცენტრი მეზობელ სოფლებისა, საშუალო ადგილათ იქნა ცნობილი ს. უზანეთი. პირველ ხანებში ამხანაგობის საქმე კარგათ მიდიოდა. ამ უკანასკნელ წლებში კი წევრთა შორის უთანხმოება ჩამოვარდა. ამაში დამნაშავე იყო გამგეობის ერთი წევრთაგანი, სოფ. ფოცხოში მცხოვრები. ამ ვაჟბატონმა მიყოლია ს. ფოცხოს ერთი ნახევარი ნაწილი და უზანეთის წინააღმდეგ გაილაშქრა და ლამობდა ამხანაგობის ფოცხოში გადატანას, მაგრამ ამაოდ. ამგვარ მოქმედებით ხან წევრებში დიდი განხეთქილებას ჩამოაგდო. 1916 წელს ამ ვაჟბატონის წყალობით საზოგადო კრებაზე დიდი შეტაკება მოხდა წევრებს შორის ამ საკითხის გამო. იგივე განმეორდა ამ წლის საზოგადო კრებაზედაც. მოწინააღმდეგენი ისე გაწყრნენ, რომ ერთი მეორეზე იწევდნენ საცემათ. ბოლოს კითხვა მაინც უზანეთელების სასარგებლოთ გადაწყდა და საკრედიტო ამხანაგობა ძველ ადგილზე დასტოვეს.

24 ივნისს ახ. მიხა ქურუღლიშვილის და მღ. ვლადიმერ ყურულის ინიციატივით შესდგა აქ კრება და დაარსდა უზანეთ-ფოცხო ლეხეთის მომხმარებელი საზოგადოება „სიმართლე" ორი განყოფილებით: საბაკალეო და საფეიქრო. ჯერ-ჯერობით სამასამდე წევრი ჩაეწერა. კრებამ დაადგინა, ბილის სესხი და დაუყოვნებლივ შეიძინოს პირველი მოთხოვნილების საგნები. ამ დადგენილების სისრულეში მოყვანა დაევალა ამხ. მიხა ქურუღლიშვილს და მღ. ვლადიმერ ყურულს, რომლებიც მაშინვე შეუდგნენ ენერგიულ მუშაობას,—აიღეს სესხი და გაემგზავრნენ ქუთაისში და თბილისში საქონლის საყიდლად. მადლობის ღირსია ამხ. ნიკო სიჭინავა, რომელმაც „სიმართლეს" დახმარება მისცა.

მეგვრიის მირეული.

სამიქაოს საზოგადოება (სენაკის მაზრა). სამიქაოს საზოგადოება მდებარეობს მდ. ცხენის წყლის ნაპირას. მგონი 100 წელიწადზე მეტი იქნება, რაც მას მდ. ცხენის წყალი აწიოკებს, მიაქვს სახნავ სათესი მიწები და ამ უკანასკნელ 15—20 წ. სოფლებიც კი აგვარა. გლეხებმა ბევრი ითავეცემს, ბევრი იარეს სხვადასხვა ბიუროკრატიულ დაწესებულებებში, მაგრამ ამაოდ, არც ხელისუფლებამ და არც სხვა საშუალებებმა არ გააჭრა და ვერ მიაღწია მოხელეების ქვა გული და მათ არავითარი დახმარება არ გაუწია. გლეხები არა ერთხელ ცდილან თავიანთ ძალ-ღონით გზველნათ თავიანთ თავისთვის, მაგრამ ამისათვის მათ არც ცოდნა და არც საშუალება არ შესწევდათ. რა ექნათ, შველას არსაიდან მოელოდენ და როცა სასოწარკვეთილება და უიმედობა მათ გულ უფლობდა, ამ დროს ჩამოვარდა ხარი და თვითმყრობელობა საშარეში ჩაეყენა. ამან გლეხობას, სხვა იმედებთან, წყლისგან თავდაცვის იმედიც ჩაუნერგა იმედი რასაკვირველია გაუმართლდათ და თბილისიდან მათ, როგორც ფული, აგრეთვე ინჟინერ ტეხნიკებითაც, დახმარება გაუწიეს. აქ საზოგადოებას ხელმძღვანელობა და დიდი სამსახური გაუწია ამხ. ჯიბლაძემ. ამის შემდეგ საზოგადოებამ აირჩია კომისია, რომლის თავმჯდომარეთ არჩეულ იქნა გიორგი ბოკერია. დაიწყეს მუშაობა, მაგრამ არ გასულა 2—3 თვე, რომ საზოგადოებაში უკმაყოფილებამ იჩინა თავი. ამბობდნენ, რომ საქმე რიგიანათ არ კეთდება, ფული იფლანგება და სხვა. ბევრიც უფროს შორის მიდიოდა და კანტროლის გაკეთებას მოითხოვდა. მე არ შევეხები იმას თუ რამდენათ საბუთიანი, ან უსაბუთო იყო ეს ხმები, სხოლოდ მინდა შევეხო იმას, თუ რა სთქვა და როგორ იმართლა თავი საზოგადოების კრების წინაშე 10 მკათათვეს კომისიის თავმჯდომარემ ბ. ბოკერიამ. უკმაყოფილო პირების ასალაგმავათ მან შემდეგი სთქვა: „თქვენ შორის არიან ბევრი ხულიგნები, პროვოკატორები და მონარქიალებენ თვითმყრობელობის აღდგენისა. აი ხწორეთ ამათ სურთ საზოგადოების საკეთილდღეო საქმე არ გაკეთდეს, ჩვენ ბრალსა გვდებენ და ამით ღამაინენ საქმე ჩაშალონ". ლოღიკა ბატონ ბოკერიასი აქ ძლიერ კოჭლობს. წარმოვიდგინოთ, რომ ვინმე გლეხი მართლა მომხრეა თვითმყრობელობის აღდგენისა, მაგრამ წყლის საკითხში ე. ი. მისი ყოფნა არა ყოფნის საკითხში, ნუ თუ ის საქმის ჩაშლას მოინდომებს და ამით ხელს შეუწყობს, რომ მისი სახლკარი, ბოსტანი და სახნავი მიწები, მდ. ცხენის წყალმა წაიღოს? არა მაშ რათ ლაპარაკობს ბ. გიორგის სიტყვების ხულიგანი და პროვოკატორის ხმები? ამაზე ერთია, ეს სიტყვები მხოლოდ და მხოლოდ სიცრუეთ ხმაურებაა, ბოკერია-ბატ. გიორგი იფიქრება: არ გამეგოთ ჩემს წინააღმდეგ ვინმემ რამის თქმა, თორემ ხულიგნათ და პროვოკატორათ მოგონათლავთ. თავის სიტყვა ბ. ბოკერიამ შემდეგ დამამშვიდებელ და საწყევრო მიწოდებით დაამთავრა: „დამშვიდდით, ნუ ღელავთ. ფული ხომ თქვენი არაა, თუ გაკეთდა საქმე ხომ კარგი, თორემ და თქვენ რას კარგავთო". არა ბატონო გიორგი, თუ გაკეთდა კი არა, ხალხი უნდა უეჭველათ გაკეთდეს, ეს მისი ყოფნა არა ყოფნის საკითხია. აგრეთვე უნდა იცოდეს, თუ რა კეთდება და რა იხარჯება. არ უნდა ძველებურათ, უპასუხისმგებლო აპეკუნი გადგეს.

სამიქაველი.

ამხანაგ მოწაფეთადმი.

ამიერ-კავკასიის ს.-დ. მოწაფეთა მეორე კონფერენციის დადგენილებით თბილისის კოლექტივი უნდა ორგანოს გამოცემას. მაგრამ ყველას მოეგზავნებათ თუ რა ზღაპრულ სიძვირის დროს გვიხდება ეს გამოცემა. მოგვყავს აქვე წინასწარ გათვალისწინებულ ხარჯებს, რომლებიც ნათლად ღაღადებენ იმ ხიფათზე, რომელიც დაგვაწვება შემდეგში. მარტო ქაღალდი ორმა ნახევრიანი 1500 ცალი დაჯდება—80 მან., აწყობა—100 მან.; დაბეჭდვა—40 მან.; გადაგზავნა—10—15 მან. წვრილმანი ხარჯები—10 მან. ამაში არ შედის ჩვენი შრომა ისიც, რომ ბეჭდვის დროს 50 ცალი გაფუჭდება. ყოველივე ეს მხოლოდ დაახლოვებითია მარტო ერთი ნომრის გამოსაცემათ. 200 მან. მეტი უნდა. ამის დაფარვა მაშინ შეგვეძლია თუ ცალი 20—25 კაპ. გავყიდით. თუ 15 კაპ.—გავყიდეთ 50 მან. დეფიციტს მოგვცემს კვირაში. ეს საჭიროა გაითვალოს ყველა ამხანაგმა, რომელიც დაინტერესებულია ორგანოს გამოცემაში.

ამიტომ ამხანაგებს ვთხოვთ ცხლავე შეუდგნენ ფონდის შეკრებას: უნდა მოაწყონ სოფლათ და დაბებში წარმოდგენები, კერძო შემოწირულებასაც მიაქციონ ყურადღება, რომ დავიწყოთ მაინც საქმე. სხვა მოწაფეთა ჯგუფებიც სცემენ ორგანოს, მაგრამ მათ ზოგიერთები სწყალობენ, როგორც გვიგეთ სამეგრელოში ზოგიერთ ამხანაგებს მიუღიათ ზომები.

ივ. ქობალავა.

წერილები რედაქციის მიმართ.

არსენ და ზაქრო წულაძეებმა შემოსწირეს ქუთაისის სახალხო სახლის აშენებათ ასი მანეთი, რისთვისაც მადლობას უძღვნით მათ.

მოქალაქე ათინოგენი წულაძემ შემოსწირა ოცი მანეთი ქუთაისის უფასო წიგნთ-საცავსამკითხველოს და სახალხო სახლის ფონდს განსვენებული მისი ძმის შვილის შიოს ხსოვნის აღსანიშნავათ, რისთვისაც მადლობას ვწირავთ შემომწირველს.

გამგეობის წევრი ს. ტოროტაძე.

პოლიტიკურ განთავისუფლებული ილარიონ ხარიტონის ძე ვიფხვაძე.

მარტის პირველ რიცხვებში, ციმბირიდან დაბრუნებისას ქალაქ სამარაში მუშათა საბჭოს შენობაში დარჩა ჩემი ბარგი,—ერთი კალათი და ერთი ხის ყუთი, რომლებშიაც იყო სხვადასხვა სარჯახო ნივთები. როგორც ამხანაგებმა მაცნობეს იმ ბარგის წამოღება თქვენ გკისრიათ. ამისათვის გთხოვთ მაცნობოთ, ვის გადაეცით ეს ბარგი ან და სად შემეძლია მოვიკითხო. გთხოვთ მაცნობოთ „ერთობის" რედაქციაში.

განთავისუფლებული პოლიტიკური კოწია კანდელაკი.

გიორგი ახალბედაშვილმა, არსენალში მომუშავემ, პროფესიონალური კავშირის ლითონზე მომუშავეთა ფონდის გასაძლიერებლათ შემოსწირა ათი მანეთი.

ხაზინადარი ფ. ახობაძე.

მადლობას უცხადებთ თბილისში მცხოვრებლებს მოქალაქეთ ანნა ზედგინიძისას და ივანე ნიკოლოზის ძე ზედგინიძეს, რომლებმაც ათი თუმანი ფული შემოსწირეს დრეფის სკოლის შენობის ასაგებათ. მეც (ი. ს. ნებაძემ) შევწირე ამავე დრეფის სკოლის შენობის ასაგებათ ათი თუმანი ფული. ასე რომ დრეფის სკოლის შენობის ასაგებათ შემოვიდა შემოწირულება სულ ოცი თუმანი ფული.

რწმუნებული ი. ს. ნებაძე.

თბილ. ქალაქ. რ. ს. დ. მ. პ. ბიუროები მოთავსებულია:

1) პირველი რაიონი: ნაძალადევში, ბოტის სახლში, დიაა დილის 10—1 საათამდე და საღამოს 5—8 საათამდე.

2) მეორე რაიონი: სახალხო სახლი. ღიაა დილის 10—2 საათამდე და საღ. 5—8 საათ.

3) მესამე რაიონი: (ავლაბარი, ორთაჭალა, ნავთლუღი) ავლაბრის კლუბში, (კახეთის ქუჩა № 1), ღიაა დილ. 9—2 ს., საღ. 5—9 საათ. ტელეფონი № 5—98.

მეოთხე რაიონული კოლექტივი დღეიდან დროებით გადავიდა მე-6 ვაჟთა გიმნაზიაში, უდიდნის ქუჩაზედ. ბიურო ღიაა 6—8 საათ. საღამოთი.

ბიურო

თბილისის კომიტ. რ. ს. დ. მ. პ. მოთავსებულია გოლოვინ. პროსპ. № 12. ღიაა დილის 9—2 საათ. საღამ. 5—8 საათამდე.

ბიურო

ალექსანდროპოლის კომიტეტისა რუს. ს.-დ. მუშათა პარტიისა მოთავსებულია მუშათა საბჭოს ბინაზე ალექსანდროპოლს კავკასიონთან. ბიურო ღიაა დილის 10—12 ს. და საღამოს 4—6 საათამდე. აქვე მიიღება ახალი წევრები.

კავკასიის მუშათა და გლეხთა საბჭოების ცენტრის კანცელარია მოთავსებულია სასახლეში (საპარხულ ფარბაზში). კანცელარია ღიაა დილის 10—2 ს. და საღ. 6—8 ს.

ექიმის თანაშემწე

ვანო საათაშვილი

ღებულობს ავადმყოფებს საღ. 6—8 საათ. ვენერიულ სნეულთა წამლობა, კანქვეშ წამლის შეშხაპუნება, (სისხლის ნაკლებით, ნერვებით აშლილთ, სიფილისიანთ და სხ.) ელექტრიზაციით წამლობა, მასსაჟი, ყვავილის აცრა და სხვ. მისამართი: ფასანაურის შესახ. № 3. (1-ლი სამილიციო ნაწილი). (12—3)

მედიცინის დოქტორი

გ. გ. მეგრაბიანცი

ჩამოვიდა დ განაახლა ავათმყოფების მიღება. შინაგანი ავათმყოფობა, ჭლექისა და გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—ელექტრო-წამლობის კაბინეტში; გასინჯვა და წამლობა სხივებით. დიდი სამკურნალო არსენალის ტუჟით ფილტვების, გულის და სხვა შინაგანი ავათმყოფობისათვის. ყოველდღე დილის 9—1საათამდე, საღამოს 6—8-მდე. ბებუთოვის ქუჩა № 23, ტელეფონი 7—92.

ექიმი გ. მ. მუხაძე

ქობულეთში ცემგზავრების გამო შეწყვიტა ავადმყოფების მიღება ენკენისთვის ბოლომდის.

ექიმი ივანე თიკანაძე

იღებს ავათმყოფებს საღამოს 5—7 საათამდე. მისამართი: კიროჩნის ქუჩა, 18, ტელეფონი № 11—82.

ექიმი კ ი გვარჯალაძე

შინაგან და ბავშვთა სნეულებათა ავათმყოფებს მიიღებს ყოველდღე საღამოს 6—7 ს., კვირა დღის გარდა.

ფურნიეს ქუჩა, № 4, სასტუმრო „ვატიკან"-ის პირდაპირით. ტელეფ. 15—00.

ექიმი

დ. ვ. ჯავახიშვილი

იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავათმყოფთ ყოველ დღე კვირას გარდა, 1—2 და საღ. 5—6 ნახ. ს-დის. გუნიბის ქ. № 41.

ქ. ქუთაისში.

ექიმი მ. ი. ჩხენკელი

იღებს ბავშვთა და შინაგანი სნეულებით ავათმყოფს ყოველ დღე, დილის 9 საათიდის —1 საათ. საღამოს 5—8 საათ. ქუთაისი, ბალახვანის ქ., ბაქრაძის სახლი.

ექიმი ა. დ. კეკელია

იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე საღამოობით 6—8 საათამდე. კანის, ვენერიულ და ათაშანგით (სიფილისი) (606-ს და 914-ს შეშხაპუნება) ავადმყოფებს. მიხეილის პროსპექტი № 116, სასტ. „ნოის" პირდაპირ.

ქუთაისი

ექიმ გ. ი. გოკიელის

ელექტრონისა და სინათლის სამკურნალო კაბინეტი, შინაგანი ნერვებისა და ვენერიული ავათმყოფთათვის, ავათმყოფნი მიიღებიან დილის 9—12 საათ. და სა 6—8 დ. საათამდე

ექიმის თანაშემწე

ვლ. ი. თავართქილაძე

ღებულობს ავადმყოფებს ყოველ-დღე საღამოს 4—6 საათამდე. ყვავილის აცრა, კანს ქვეშ წამლის შეშხაპუნება, მასსაჟი დ ელექტრიზაცია. ტექნიკური ქუჩა, № 4

ექიმი მ. გ. ვეფხვაძე

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი იღებს ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 ნახ. საათამდე, ვარანცოვის ძეგლის პირდაპირ, რაზიგზის ქუჩა, № 19.

ქუთაისში

ექიმი ვალერიან ლორთქიფანიძე

იღებს შინაგან, ბავშვთა და ნერვების სნეულებით ავათმყოფებს ყოველ დღე. დილის 11—2 საათამდის, საღამოს 7—9 საათამდი. პუშკინის ქუჩა, ციტუშვინსკი სახლში.

ბუხგალტერიის და კონტორის ცოდნათა კურსები

პირველ თბილისის კომერციულ სასწავლებელთან იღებს. დაიწყება 10 სექტემბრიდან, გათავდება 20 დეკემბერს. კანცელარიაში. (15—2)

Съ 4-го мая въ г. Тифлисѣ выходитъ ежедневная газета на русск. языкѣ

БОРЬБА

Органъ Закавк. Областнаго и Тифлисскаго Комитетовъ Российской Соц.-демократической Рабочей Партiи.

Подписка какъ городская, такъ и иногородная принимается въ конторѣ „Ганатлеба" (Ольгинская № 6). Деньги для подписки адресовать: Тифлисъ, почт. ящ. 96 Сильвестру Ремановичу Таварткиладзе.

Корреспонденцiи и статьи направлять по адресу: Тифлисъ, Головинскiй пр. № 12 для редакцiи «Борьба».

Подписная цѣна до конца года 9 р., 3 м. 5 р. 50 к., 1 мѣс. 2 р.

სტამბა—მწიგნობრობის სტამბა რუსთაველის გამზირი შესახვევი № 1.